

Vlaams
Parlement

vergadering **C175**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 19 maart 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het actieplan voor het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap via het onderwijs – 1140 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het screenen van leerlingen op sociale media – 1061 (2014-2015)	10
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de inrichting van imamopleidingen – 1121 (2014-2015)	14
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het inzetten op programmeren in het onderwijs – 1122 (2014-2015)	17
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de inrichting van type 9 in het buitengewoon onderwijs – 1127 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de selectie van scholen om type 9-onderwijs te organiseren – 1128 (2014-2015)	22
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Task Force Onderwijs voor de Vlaamse Rand – 1133 (2014-2015)	31
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseeel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgend aantal leerlingen in het secundair onderwijs dat van school wordt gestuurd – 1152 (2014-2015)	35
bijlage	38
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over digitale dossiers in het onderwijs – 1184 (2014-2015)	40
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Nederlandstalige faciliteitenscholen – 1211 (2014-2015)	43

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het actieplan voor het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap via het onderwijs – 1140 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, bedankt om mij mijn vraag eerst te laten stellen, maar ik denk dat het ook interessant zal zijn. Het gaat over ondernemingszin: goesting geven om te ondernemen aan jongeren. Dat staat uitgebreid in de beleidsnota van minister Muyters; ik neem aan ook in die van u, minister.

De aanleiding voor mijn vraag is dat de Europese Commissie recent een plan publiceerde, het Entrepreneurship 2020 Action Plan, met als doel het Europese ondernemerspotentieel te helpen ontwikkelen. Het onderzoek 'Entrepreneurship Education: A road to success', dat onlangs werd gepubliceerd, toont wederom aan dat het onderwijs hier een belangrijke rol in kan spelen. Zo stampen studenten die reeds op de schoolbanken in contact komen met ondernemerschap, vaker innovatieve bedrijfjes uit de grond, hebben ze minder kans op werkloosheid en meer kans op een beter salaris.

Het rapport toont aan dat ondernemerschapsonderwijs positieve effecten heeft op studenten, maar ook op de onderwijsinstellingen zelf, op de economie en op de maatschappij. Het rapport gaat ook kort in op aspecten die het effect van ondernemerschapsonderwijs vergroten. Voorbeelden hiervan zijn het afstemmen van nationale, regionale en institutionele strategieën, het starten van projecten binnen het basisonderwijs en het betrekken van docenten bij de beleidsontwikkeling.

In uw beleidsnota kondigt u aan werk te zullen maken van een "geactualiseerd actieplan voor het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap via het onderwijs". Ook staat zowel in uw beleidsnota als in die van minister Muyters, zoals gezegd, dat u samen een "leerlijn van kleuter- tot hoger onderwijs" wilt uitwerken om jongeren ondernemingszin bij te brengen. U zult ook inzetten op ondernemende studenten, waarbij uw aandacht uitgaat naar onder andere een "eigen statuut".

Minister, hoever staat u met de ontwikkeling van het actieplan? Welke actoren zijn hierbij betrokken? Wanneer verwacht u dat het actieplan klaar is en wanneer zal het van start gaan? Welke zijn de beleids- en operationele doelstellingen die u in dit plan naar voren wenst te schuiven? In het plan zullen ongetwijfeld reeds lopende, waardevolle initiatieven worden opgenomen, bijvoorbeeld de brugprojecten onderwijs-bedrijfsleven, de activiteiten van vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) en de Stichting Onderwijs en Ondernemen. Zijn er ook nieuwe initiatieven of maatregelen die u wenst te ontplooien? Hebt u reeds actie ondernomen en overleg gepleegd met uw federale collega's, om werk te maken van een eigen statuut voor student-ondernemers? Dat is een resolutie die we in de commissie Economie hebben besproken. Ook federaal moesten daarvoor regelingen worden getroffen. Wanneer verwacht u dat dit aangepaste statuut er zal zijn?

Minister, gisteren had ik twee jongedames uit de humane wetenschappen uit Antwerpen-Brasschaat op bezoek. Zij zijn erg geïnteresseerd in ondernemerschap; ze hadden enkele vragen voor mij. Zij vinden het echt spijtig dat ze in de humane wetenschappen niets leren over ondernemen. In economische richtingen krijg je die informatie wel. Charlotte en Charlotte – ja, toevallig – kijken nu waarschijnlijk, want ik heb verteld dat er streaming is. Ze vroegen zich af of het

niet mogelijk was om algemeen in het secundair onderwijs iedereen toch enkele noties van ondernemerschap mee te geven. Ze hadden goesting, maar ze wisten nog van niets. Daarom maken ze een eindwerk over ondernemerschap. Zo zijn ze tot bij ons geraakt. Minister, dat is een vraag vers van de pers. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Mevrouw Grete Remen (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik wil me graag aansluiten bij de vraag van mevrouw Turan. Ook onze partij N-VA vindt het heel belangrijk via gerichte initiatieven in de media en het onderwijs een grotere waardering voor ondernemingszin en ondernemerschap te creëren.

Het scholennetwerk Vlajo en VKW Limburg slaan elk jaar de handen in elkaar, om de brugfunctie tussen het onderwijs en het bedrijfsleven efficiënter te organiseren. Ze doen dat concreet door een bedrijvendag te organiseren voor de leerkrachten. Vorig jaar hebben tweeduizend Vlaamse leraars de stap gezet – weliswaar maar één dag, maar goed, het is al heel wat – om in een bedrijf te komen kijken en het van binnenuit te leren kennen. Honderd bedrijven namen daaraan deel. Het bedrijfsleven is elke dag in evolutie, dus het is voor de leerkrachten toch zeer boeiend om kennis te maken met de diverse aspecten van een onderneming. In hetzelfde project is er de aanpak Ondernemer voor de Klas, waarbij Vlaamse ondernemers met leerlingen spreken over het ondernemerschap en over de werking van een bedrijf.

Vlajo en Deloitte hebben een enquête bij leerlingen gehouden, waaruit ook het opmerkelijke resultaat naar voren kwam dat leerlingen zelf vinden dat het onderwijs te weinig gericht is op het ondernemerschap en dat ze veel te weinig weten over ondernemen. Dat is vreemd. We hebben een lage ondernemingszin in Vlaanderen, hoewel de leerlingen interesse hebben. Het moet worden aangepakt en men moet er zeer vroeg aan beginnen. De school heeft een sleutelrol: het onderwijs moet jongeren meer coachen en minder doceren, zo kunnen zij hun zelfstandigheid en zin voor initiatief aanwakkeren. Er zijn initiatieven genoeg, maar er zou veel meer coherentie moeten zijn in deze projecten allemaal.

Minister, hoe wilt u ondernemingszin en ondernemerschap vanuit het onderwijs stimuleren? Hebt u al een zicht op hoe het meer expliciet zou kunnen worden opgenomen in de eindtermen? Gaat u bijkomende maatregelen nemen om leraren aan te moedigen om op bedrijfsstage te gaan? Of acht u de bestaande initiatieven voldoende?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, de bezorgdheid van mevrouw Turan is terecht. Anderzijds wil ik eraan toevoegen: niets nieuws onder de zon. Minister, al uw voorgangers hebben, soms met andere woorden, dezelfde bezorgdheid geformuleerd. Is het dan niet zinvol om, voordat u het actieplan opzet, eventjes de in het verleden geleverde inspanningen te evalueren, om te weten waarom ze al of niet geslaagd, minder geslaagd of niet geslaagd zijn? Ik wil u deze suggestie meegeven.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Ook Open Vld vindt dit een zeer belangrijk thema. Dat is vrij evident, denk ik. Mevrouw Turan, ik zal uw vragen niet herhalen. Ik ben het met u en ook met mevrouw Remen volmondig eens.

Ik wil ook wijzen op het probleem van de attitude. Leidt initiatief nemen tot echt ondernemerschap op latere leeftijd? Gaat het om iemand die sterk gelooft in wat hij zelf kan realiseren? Wij moeten deze attitude bijbrengen in ons onderwijs en misschien worden onze leerlingen op dat punt niet genoeg gepusht of aangespoord om zelf zaken te doen en niet te wachten tot de leerkracht hun zegt wat ze wel of

niet moeten doen. Dat vind ik een belangrijke vaardigheid. Misschien kunnen we daarop in ons onderwijs nog wat beter inzetten.

Een andere denkpiste die ik wil lanceren, is de invoering van modulair werken in ons leerplichtonderwijs. We moeten bekijken of dat een mogelijkheid is, en dit in de plaats van op jaarbasis vakken met een volledig leerplan aan te houden als werkwijze. In de plaats van met een veelheid aan gedeeltelijk vakoverschrijdende eindtermen zou je kunnen werken met modules. Dat is iets omvattender dan projecten. Zo zullen alle leerlingen, ongeacht de studierichting die ze volgen, wel een aantal zaken kunnen leren kennen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u voor deze zeer interessante vraag. Ik maak voorafgaand twee opmerkingen.

In het regeerakkoord staat dat ik, als het kan, de eindtermen moet reduceren en vereenvoudigen. Ik stel na zeven maanden ministerschap vast dat ik enkel vragen krijg om de eindtermen uit te breiden, zeker met de concrete engagementen.

U weet dat er vakoverschrijdende eindtermen zijn die voor heel veel richtingen ruimte bieden om aandacht te besteden aan ondernemerschap. Maar het is natuurlijk wel een aandachtspunt.

In 2011 is er een actieplan gemaakt door minister van Onderwijs en Jeugd Pascal Smet, minister van Werk Philippe Muyters en minister van Economie, Landbouw en Plattelandsbeleid Kris Peeters. Mevrouw Turan, daarin staat, op bladzijde 25: "De evaluatie van dat actieplan is geen eenvoudige opdracht. Enerzijds kunnen heel wat effecten pas op lange termijn gemeten worden. Zo is het bijvoorbeeld niet denkbeeldig dat jongeren die via de acties uit het actieplan de intentie hebben om ondernemer te worden dit niet onmiddellijk doen, maar pas enige tijd later."

Zo kom ik bij de aanvullende opmerking van de heer De Meyer, die zegt dat we niet opnieuw het warm water moeten uitvinden en dat we moeten beginnen met een evaluatie van het bestaande vooraleer iets nieuws te maken. Daar ben ik het au fond mee eens en ik heb de indruk dat jullie dat ook vinden.

Nog voorafgaand: het was toch Charlotte en Charlotte? (*Opmerkingen van mevrouw Güler Turan*)

Ik noteer als uitsmijter: "Ze hebben goesting maar ze weten nog van niets." Au fond vind ik dat niet zo'n groot probleem. Het kan gebeuren dat je nog van niets weet en wel goesting hebt. (*Gelach. Opmerkingen*)

Voilà. Maar ik wou even weten of iedereen luistert. Speciaal voor hen: ze moeten zich daarover geen grote zorgen maken. Als het gaat over ondernemen, ben ik er wel gevoelig voor. Ik heb ook kinderen die het secundair onderwijs gepasseerd zijn, ik ben er gevoelig voor dat er aandacht is voor ondernemerschap. Er is kennis en er is persoonlijkheid, en dat moet daarin.

Er is een actieplan, dat op dit ogenblik door een beleidsdomeinoverschrijdende werkgroep wordt geactualiseerd. Het voorbereidingstraject is gestart in het begin van deze legislatuur, in het najaar van 2014. Het is daarbij aansluitend belangrijk dat de beleidskeuzes die we maken goed doordacht worden en dat we leren uit wat de voorbije jaren ons hebben gebracht zodat we weten wat er nodig is in de toekomst.

Het beleid moet ook goed afgestemd zijn op het beleid van mijn collega van Werk en Economie en op de andere betrokken beleidsdomeinen en entiteiten. Ook de

stakeholders worden zeer actief betrokken. Dat is cruciaal. Ik heb geen goesting in een actualisering van op de zevende verdieping van mijn gebouw en om dan met een collega en met een hoop stakeholders te zitten die zich afvragen wat dat dan voor iets is dat zo ver van hun bed is.

Het evaluatietraject startte in het najaar van 2014 met een visiedag, om input te krijgen voor het nieuwe actieplan. Daar waren de aanbieders van initiatieven rond Ondernemend Onderwijs, zoals Vlajo, Stichting Onderwijs & Ondernemen, KlasCement, Competento, enzovoort..., en ook de afnemers: vertegenwoordigers vanuit alle onderwijsniveaus, maar ook vertegenwoordigers uit het jeugdwerk... Het gaat natuurlijk over een algemene attitude die we moeten proberen te stimuleren. Ook de betrokken beleidsdomeinen en entiteiten waren daar. De visiedag had de bedoeling om de deelnemers de ruimte te bieden om nieuwe initiatieven te promoten, maar ook, mijnheer De Meyer, om feedback te formuleren op het lopende Actieplan Ondernemend Onderwijs.

Zo kunnen we vanuit de feedback komen tot een nieuw of vernieuwd actieplan zowel op strategisch als op operationeel niveau. We hebben een plan, het zit in volle evaluatiefase, er komt een nieuw plan, dat niet totaal nieuw is maar zal voortbouwen op wat in de vorige legislatuur is gestart.

Een voorstel van geactualiseerd actieplan wordt op dit ogenblik uitgewerkt. Dit zal als basis dienen voor het vervolgoverleg met de minister bevoegd voor werk, economie, sociale Economie en de minister van Landbouw en Visserij. De bedoeling is om het in september aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Dat strookt volledig met wat in de vorige legislatuur is gebeurd. Het was een of zelfs twee jaar na de start van de regering. Nu zouden we ons geactualiseerd plan in september bespreken op de ministerraad.

Mevrouw Turan, er is een plan en er staat van alles in. In het regeerakkoord is afgesproken om via gerichte initiatieven in het onderwijs succesverhalen en goede praktijken uit te dragen en zo een positieve attitude tegenover ondernemingszin en ondernemerschap te creëren. Niet zo lang geleden zijn enkele ondernemers voor de klas gaan staan. Dat was een schitterend initiatief en we kregen er veel positieve feedback over. Het was niet alleen goed voor de klassen, maar ook zeer interessant voor de ondernemers om die confrontatie te hebben.

Ik geloof wel in die confrontaties en praktijkgesprekken. We kunnen dat ook bevorderen met een algemene leerlijn van kleuter- tot hoger onderwijs. Het verdiepen van deze leerlijn zal het onderwerp zijn van het maatschappelijk debat over de eindtermen. De evaluatie van het plan loopt nu. We zullen nagaan hoe we zo'n leerlijn kunnen maken en dan moeten we uitzoeken of we wel of niet meer moeten focussen op de eindtermen die nu vakoverschrijdend zijn. Dat debat komt er nog aan, maar daar kan ik nog geen timing op kleven. We willen eerst ons actieplan doorgewerkt hebben.

– Mevrouw Kathleen Helsen treedt als voorzitter op.

Mevrouw Turan, ik ben blij dat u in uw vraag verwijst naar lopende initiatieven. Er is totaal geen vacuüm in de beleidsvoering. Ik hoop dat u het daarmee eens bent. We hebben een actieplan, het loopt, het wordt geëvalueerd, we zijn volop bezig. Veel van de zaken die mevrouw Remen aanhaalde, worden vandaag financieel ondersteund, bijvoorbeeld door Vlajo. Projectmatig lopen er heel wat goede, succesvolle en iets minder succesvolle verhalen, en dat gaat mee in de evaluatie.

We hebben de website Competento en het lesmateriaal op KlasCement: nuttig om dat eens te bekijken. Er is de werking van Vlajo en de Stichting Onderwijs & Ondernemen, die een concreet aanbod bieden aan het onderwijs. Denk aan de

Leeronderneming of Ondernemer voor de Klas. Dan hebben we het project Proleron voor de vervanging van leerkrachten die op bedrijfsstage gaan: ook heel nuttig natuurlijk. Dan is er de ondernemingsplanwedstrijd voor scholen Plan(k)gas en de ervaringsuitwisseling binnen het Forum Ondernemend Hoger Onderwijs.

We doen dus van alles, en via die initiatieven worden er volgens ramingen van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) jaarlijks meer dan 100.000 leerlingen en studenten bereikt met een concreet aanbod.

Misschien is het nuttig om daarbij nog te melden dat een van de goede praktijken en casestudy's in het rapport van de Europese Commissie JA-YE is: een Europees netwerk van initiatieven die in het onderwijs inhouden over ondernemerschap aanbieden. Vlajo is de Vlaamse partner in dat netwerk, en die organisaties worden ondersteund vanuit Onderwijs en Economie. We zullen trouwens van dit rapport gebruikmaken en nagaan of er specifieke voorbeelden als inspiratie kunnen dienen voor het Vlaams beleid. Ik weet niet of dat rapport jullie bekend is, anders moeten we nagaan hoe we het ter beschikking kunnen stellen.

De belangrijkste nieuwe klemtoon is de problematiek van het statuut van de student-ondernemers. Zoals u weet, omvat dit de omkadering en de faciliteiten die instellingen van het hoger onderwijs kunnen bieden aan ondernemende studenten. Daarnaast betreft het juridische aspecten van het zelfstandig zijn: sociale bijdragen, toegang tot een zelfstandig beroep, het vestigingsattest, de fiscale impact, het ten laste zijn van de ouders, de kinderbijslag. Voor de toegang tot het beroep en ook de kinderbijslag is Vlaanderen sinds de zesde staatshervorming zelf bevoegd. Sociaal statuut en fiscaliteit zijn federale aangelegenheden.

Het is noodzakelijk om hierin een doorbraak te realiseren. Het is weinig productief om studenten aan te zetten om te ondernemen als we tegelijkertijd deze financiële en administratieve drempels niet wegnemen voor hen die effectief een zelfstandige activiteit willen combineren met studeren. Het is ook essentieel voor de ruimere ondernemerscultuur in ons hoger onderwijs. Het is wat vreemd dat het voor studenten aantrekkelijker is om een studentenjob te doen, bijvoorbeeld afwassen in een studentenrestaurant, dan om een eigen bedrijf op te starten. Er is een enorm verschil in drempels die moeten worden overwonnen. Ik kan nog geen resultaatbeloftes doen, maar ik ben voorstander om te kijken op welke manier we daar soelaas aan kunnen bieden.

Mevrouw Turan, ik kan u nog meedelen dat in het kmo-plan dat de Federale Regering op 27 februari 2015 heeft aangenomen, staat dat men de mogelijkheden zal onderzoeken om studenten in staat te stellen te beschikken over een statuut van student-ondernemer om een ondernemerschapsproject op te starten. Je ziet dus hetzelfde engagement op het federale en het Vlaamse niveau. Ik neem het initiatief om in gesprek te gaan met mijn federale collega's. Er zijn in verband met dat statuut facetten die Vlaams zijn, zoals de toegang tot het beroep. We moeten nagaan hoe we afspraken kunnen maken tussen de twee niveaus om een doorbraak te bereiken zonder dat er misbruiken ontstaan. Dat is een grens die je altijd moet bewaken.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan (sp.a): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord.

U hebt inderdaad veel zaken bevestigd die ik al kende. U zegt dat we u vragen om de eindtermen aan te passen en te reduceren. Voor alle duidelijkheid: ik vraag u niet om aan de eindtermen te morrelen. Ik wil graag resultaat zien. U zegt tegen Charlotte en Charlotte dat ze zich geen zorgen moeten maken, dat het wel komt. Maar ik heb liever dat we hen al een notie van ondernemerschap kunnen meegeven. Ik ben het ook eens met de collega's die gespecialiseerd zijn

in onderwijs die zeggen dat we de jongeren niet moeten doceren en hen informatiedoorstroom geven, maar hen de skills moeten aanleren om zelf bepaalde dingen op te zoeken.

Ik denk terug aan mijn eigen jeugd. Toen ik wetenschappen-wiskunde studeerde, werden er dactylolessen aangeboden tijdens de middagpauze. Ik denk niet dat dat tot de eindtermen behoorde, maar wij namen daar wel aan deel. Ik denk dat ik toen drie à vier lessen heb gevolgd. Sindsdien kan ik blind typen. Misschien moet het niet tot de eindtermen behoren om ondernemerschap te stimuleren. Jongeren hebben interesse, misschien moeten we daarop inspelen door hun een aanbod te doen. Ik spreek als een niet-specialist in onderwijs. Ik vind dat we alle jongeren, in elke studierichting, op weg moeten helpen om een aantal basisbeginselen mee te geven. Zo moeten ze die zin in ondernemerschap niet uitstellen.

Ik ben heel blij dat de neuzen op federaal niveau en op Vlaams niveau in dezelfde richting wijzen wat betreft het statuut ondernemerschap van student-ondernemers. Ik heb dat ook al besproken tijdens de vorige legislatuur, met voormalig minister-president Kris Peeters. Ik heb ook Student Ghentrepreneur mee naar het Vlaams Parlement gehaald. Student Ghentrepreneur is een initiatief waar de Universiteit Gent aan meewerkt. Ook in Antwerpen zijn ze daar mee begonnen. Ik neem aan dat ook andere universiteiten daar mee bezig zijn. Het is een project waarbij jongeren in de veilige omgeving van de universiteit kunnen kennismaken met ondernemen, op initiatief van de jongeren zelf. Het gaat niet om spelen, maar effectief om ondernemen.

Vandaag heerst er een grote discriminatie. Een student die wil afwassen, kan vandaag een aantal uren geld verdienen zonder te moeten afstappen van het statuut ten laste te zijn van de ouders. Een student die als ondernemer wil werken en zich in een bepaalde tijdspanne al meer dan 1000 euro zou durven uitkeren, zou echter al meteen zeer grote problemen krijgen.

Het is misschien eens interessant om met de commissie de Student Ghentrepreneur, waaraan professor De Bosschere van de Universiteit Gent meewerkt, te bezoeken. Het is echt de moeite waard. De jongeren die daarin aan het werk zijn, zijn niet aan het spelen.

Waarom is dat heel belangrijk? Hoe jonger je met ondernemerschap begint, hoe beter. De grote successen van ondernemers komen op jeugdige leeftijd. Collega's, vandaag heerst er nog een veel te grote taboesfeer rond mislukkingen. Dat is een van de grote pijnpunten. Wij denken vandaag dat 30 procent van de gefailleerden fraudeurs zijn. Het is wetenschappelijk onderzocht, zowel vanuit Europa als vanuit Vlaanderen. Als ik mij niet vergis, is het zo dat 5 à 6 procent – of zeg maar 10 procent – frauduleus is. De rest van de faillissementen worden veroorzaakt door externe factoren. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel en de heer Jo De Ro)*

Fiscale fraude is iets anders. Ik heb het over mislukkingen en faillissementen. Dat is iets anders. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel)*

John Crombez is net iemand die dat taboe dat mislukkingen 'eigen schuld, dikke bult' zijn wil doorbreken.

Ik ben blij dat jongeren daarvan op jeugdige leeftijd kunnen leren. Ze kunnen fouten maken, uit die fouten leren en terug opstarten of misschien gewoon zien dat ondernemen niets voor hen is.

Minister, er zijn inderdaad verschillende initiatieven. Ik heb als advocaat verschillende keren klassen toegesproken om de jongeren te stimuleren. U bent er mee bezig. Ik ben benieuwd naar wat er geactualiseerd zal worden in september. Het

is heel belangrijk dat er een goede evaluatie komt van het plan van 2011. Dat zijn allemaal initiatieven – daarover zijn we het allemaal eens – om de ondernemerszin bij jonge mensen te stimuleren. Dat is de toekomst. Als we onze economie een boost willen geven, moeten we daar verder zwaar op blijven inzetten.

Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben benieuwd naar wat er verder in september uit de bus komt. Ik zou u vooral willen vragen, zoals u zelf hebt gezegd: maak werk van dat statuut student-ondernemers en ga op zeer korte tijd met uw federale collega Peeters samen zitten. Ik denk dat hij u niet zal tegenwerken.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Mevrouw Grete Remen (N-VA): Minister, ik sluit mij aan bij mevrouw Turan.

Ondernemen zit in uw genen, in uw DNA, maar het onderwijs speelt hierin een grote rol. Ik kom even terug op wat u daarnet zei. De leerkrachten spelen daarin een zeer cruciale rol. In het project van Vlajo komen ze één keer per jaar naar een bedrijf kijken. Het zijn die mensen die het moeten overbrengen naar de leerlingen. Zouden we dat niet wat breder kunnen maken? Eén dag per jaar lijkt mij veel te weinig. Het zijn die leerkrachten die het moeten onderwijzen aan de jongeren. Kunnen we daar niet wat meer actie in teweegbrengen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Voor de volledigheid wil ik iets toevoegen. Er is een wezenlijk verschil tussen ondernemerschap en ondernemerszin. Ik denk dat we die twee debatten niet met elkaar mogen vermengen. Ondernemerszin gaat over eender wie doet wat, neemt verantwoordelijkheid. Het gaat om 'Mitbestimmung', zo u wilt. Ondernemerschap daarentegen gaat over het effectief zelf als ondernemer aan de slag gaan. We mogen die twee niet door elkaar halen, maar beide zijn belangrijk.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Turan, ik heb veel geleerd. Ik vind het spectaculair hoe u hebt leren typen. Ik typ heel snel en blind, maar heb toch iets meer tijd nodig gehad dan u om het te leren. *(Opmerkingen)*

Je kunt niet in alles even rap zijn. Ik was heel rap, maar niet in typen. *(Opmerkingen. Gelach)*

Mevrouw Turan, u gaf een aantal goede voorbeelden, onder meer Student Ghentrepneur. U weet ook dat de Arteveldehogeschool van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een positieve beoordeling heeft gekregen voor het bijzonder kenmerk 'ondernemen' in de professionele bachelor bedrijfsmanagement. U merkt dat men er ook in het hoger onderwijs heel actief mee bezig is.

Mijnheer Daniëls, wat u zegt over ondernemerschap en ondernemerszin is heel terecht. We zijn de twee nu een beetje aan het vermengen. Dat ligt ook aan mij, ik heb het ondernemerschap geïntroduceerd in het statuut van de student.

Ik ben het eens met heel veel opmerkingen die hier werden gemaakt.

Mevrouw Remen, uw laatste pleidooi kan ik wel volgen, maar net dat maakt integraal deel uit van de evaluatie van het actieplan waar alle acties in stonden waar we het als regering over eens waren. Nu zullen we bekijken wat succesvol is en wat we kunnen versterken. Au fond hoeft dat niet tot een aanpassing van de

eindtermen te leiden en kan het aanbod ook versterkt worden. Laten we dit nu samen met het veld bekijken. Ik hoop dat we in september met een nieuw actieplan kunnen komen met daarin nieuwe initiatieven, of nog beter met een versterking van de bestaande initiatieven.

De bezorgdheid wordt hier kamerbreed gedeeld dat de goesting om te ondernemen en wat ervoor nodig is, kan worden aangewakkerd door ons onderwijs.

Wat betreft het 'ondernemer zijn', het ondernemerschap, weet u dat ik heel graag met collega Kris Peeters overleg, maar het is collega Borsus die als federaal minister verantwoordelijk is voor het sociaal statuut. Dat is ook een vriendelijke mens, ik ben vorige week donderdag en vrijdag twee dagen met hem op stap geweest in verband met leren en werken. Ook daar zijn er heel wat mogelijkheden.

We werken er dus zeker aan voort.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het screenen van leerlingen op sociale media – 1061 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, gisteren hadden we het er in de regeling van de werkzaamheden nog over dat er heel wat vragen om uitleg in wacht staan. Deze vraag dateert al van 4 februari. Ondertussen hebben door de werkzaamheden in de commissie Radicalisering en het plan van aanpak van de Vlaamse Regering al een aantal ideeën de pers gehaald. Mijn vraag is daardoor misschien al een beetje achterhaald.

Ik heb de vraag destijds ook niet willen stellen om de betrokken school, die toen in de belangstelling stond, niet te viseren. Ik kom zelf uit een stad waar ik heb gezien dat scholen, leerkrachten, leerlingen en ouders de afgelopen 2,5 jaar hebben gezocht naar een manier om om te gaan met de materie van radicalisering en de grens van leerlingen volgen/screenen. Het is zeker niet de bedoeling om de school nu opnieuw in de schijnwerpers te plaatsen of met de vinger te wijzen.

We kunnen er echter niet naast dat er toen heel wat commotie is ontstaan naar aanleiding van het feit dat een school haar leerlingen actief zou hebben gescreend op radicalisme op de sociale media Facebook en Twitter, en met een aantal vaststellingen naar de politie is gestapt.

We weten ook dat er in het recente verleden een protocol werd afgesloten tussen het departement Onderwijs, de politie en de staatsveiligheid om mogelijke radicaliserende jongeren te melden of op te volgen. Dat is natuurlijk iets anders dan het zelf actief screenen. Scholen hebben een meldingstaak, maar het debat moet breder worden gevoerd. Het gaat niet enkel over het monitoren van wat jongeren doen en over het eventueel rechtstreeks aan de politie doorgeven van onraad, maar we moeten vooral de leerkrachten en de directies versterken in hun rol in de opvoeding van jongeren tot verantwoordelijke burgers van onze samenleving. Wat zijn we ermee om jongeren op een dusdanige manier te controleren, als er nadien geen mogelijkheid is om erover te spreken? Volgens ons moet er veel meer inhoudelijk met deze jongeren worden gewerkt rond de oorzaken waarom ze de nood voelen om die radicale content te verspreiden.

Ik vond het dan ook heel goed dat een aantal directies op een positieve manier in de media hebben gereageerd. Zo zei de directeur van KTA Campus De Brug in mijn eigen thuisstad dat hij Facebook niet actief hoeft te screenen, omdat de school al van bij de inschrijving heel actief in gesprek gaat met de jongeren. De school kent de familieleden en weet ook waarmee de jongeren buiten de school bezig zijn. Die betrokkenheid zorgt er niet voor dat de school altijd de hand in het vuur kan steken, dat er nooit accidenten zullen zijn, maar wel dat niet tot dergelijke drastische maatregelen moet worden overgegaan.

Minister, ik kom tot mijn vragen. Nogmaals mijn excuses omdat dit wat gedateerd is. Wat is uw standpunt over het uitvoerig screenen van leerlingen door scholen? Vindt u dat een goed idee of niet? Zult u de scholen wijzen op hun rol in het proces van radicaliserende jongeren, met name het melden ervan, maar dan op zo'n manier dat ze ook de vertrouwensband met de leerling niet verbreken, zoals ook is bepaald in het protocol? Zult u initiatieven nemen om leerkrachten te versterken in het omgaan met radicalisering en radicalisme, zodat scholen, directies en leerkrachten in gesprek kunnen gaan met deze leerlingen op terreinen waar ze zich niet altijd heel sterk of zeker voelen?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, ik sluit me voor een deel zeker wel aan bij de heer De Ro, maar we moeten ter zake natuurlijk ook wel waken over de planlast. We willen toch zeker niet overreageren, waarbij de leerkracht inderdaad echt moet screenen. Collega De Ro heeft dat echter ook al een beetje genuanceerd. We hebben natuurlijk wel gehoord, ook in de commissie Radicalisering, dat het onderwijs een heel belangrijke rol heeft, maar dan gaat het vooral over de signaalfunctie van de leerkracht. Het screenen van de sociale media wordt federaal opgenomen, door minister van Binnenlandse Zaken Jambon. Federaal screent men dat, volgt men dat, bekijkt men wat daar gebeurt en lanceert men eventueel tegenberichten. Als leerkracht moeten we inderdaad volgen waarmee onze leerlingen bezig zijn, maar we moeten daarom nog niet gaan screenen wat ze op sociale media doen. We willen hier wel de signaalfunctie van de leerkracht benadrukken, maar we willen dit toch ook een klein beetje nuanceren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, mijnheer De Ro, ik ben blij dat u de vraag ook goed in een kader hebt geplaatst. Ik had ze ook zo begrepen. Hier is ook in de media al op gereageerd. U weet dat de school in kwestie achteraf ook duidelijk heeft meegedeeld dat ze wellicht wel een beetje snel geweest is. Laten we daar dus niet op terugkomen.

Ik ben het au fond wel eens met de basisbezorgdheid die er is. Wat dat screenen betreft, hebben we scholen opgeroepen om zo goed mogelijk signalen van radicalisering op te vangen. Ik heb dat ook in het parlement gezegd: voor mij hebben scholen een detectiefunctie. Zij moeten geen hulpverlener spelen, maar ze moeten wel via de geëigende kanalen kunnen doorverwijzen, om eventueel jongeren zo goed mogelijk te helpen.

We hebben ook alle scholen geïnformeerd via Schooldirect over waar ze terecht kunnen met vragen. U weet dat ik ook een meldpunt heb opgericht. We stellen echter vast dat er heel weinig meldingen binnenkomen. Dat is dus vrij beperkt. Dat is eigenlijk een goede zaak, want au fond betekent dit dat de bestaande kanalen goed zijn. Ik ben er ook echt wel van overtuigd dat onze scholen goed werk leveren, dat ze zeer zorgvuldig omgaan met de jongeren die bij hen schoollopen. Ik heb altijd gezegd dat het belangrijk is om een goede dialoog te hebben en ook in te zetten op preventie, maar het systematisch screenen van wat leerlingen op sociale media posten, hoort daar wat mij betreft

niet bij. Ik vind dat eigenlijk niet echt de taak van de school. De school in kwestie had echter ook niet de bedoeling om haar leerlingen systematisch te screenen. Ze heeft uiteindelijk ook de voorkeur gegeven aan de dialoog.

Als scholen signalen van een veiligheidsrisico hebben, dan kunnen ze een beroep doen op het aanspreekpunt bij de lokale politie, in het kader van de gemeenschapsgerichte politiezorg, om de ernst van het veiligheidsrisico nog beter te kunnen inschatten. Dat bestaat dus. Dat is perfect mogelijk. Naar aanleiding van de dramatische gebeurtenissen in Parijs hebben mijn diensten op 19 januari 2015 de samenwerking met de lokale politie nog eens benadrukt in een nieuwsbrief aan de scholen. Hierin werd onder meer verwezen naar de fiches van Klasse over het herkennen en voorkomen van radicalisering. Er werden ook tips gegeven over de aanpak op lokaal niveau, met onder meer de verwijzing naar de omzendbrief PLP 41 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de tegenhanger, de omzendbrief NO/2013/03 van het Ministerie van Onderwijs en Vorming betreffende de krijtlijnen inzake de verhouding met het vast aanspreekpunt van de lokale politie.

De nieuwsbrief waarnaar ik zopas heb verwezen, was volledig gewijd aan het topic radicalisering. Erin werd een overzicht gegeven van alle lokale en bovenlokale initiatieven die er bestaan, ook het aanspreekpunt. Op 21 januari is er een zeer interessante #klasselive, integraal gewijd aan het thema. U weet dat Klasse moet besparen. Ze hebben een heel nieuw actieplan opgemaakt. Die live-uitzending was uiteraard al langer gepland, maar past perfect in de manier waarop ze nu ook digitaal willen werken, ook in de toekomst. Op dit ogenblik werkt Klasse ook aan een eerstelijnsbrochure over het thema, met als doel het aanbieden van handvatten aan leerkrachten en directies. Daarnaast werden er ook vanuit de inspectie Islamitische Godsdienst al verscheidene vormingsdagen georganiseerd over godsdienst en interculturele dialoog voor leerkrachten levensbeschouwing, en zijn er ook nog een aantal vormingsinitiatieven gepland.

Ik meen dus niet dat het nodig is om ter zake bijkomende, nieuwe lijnen in te voegen. Er zijn zeer veel mogelijkheden voor de scholen. Men kan een beroep doen op de politie: daarin is echt voorzien. Het lijkt me echter belangrijk dat alle scholen, als ze dingen opmerken, in eerste instantie de weg van de dialoog bewandelen, met ouders, met de leerling zelf. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het een zeer slecht idee zou zijn om systematisch alle sociale media te gaan screenen bij jongeren. Ik denk dat niemand daar vragende partij voor is, en dat dit ook een signaal is dat we niet kunnen geven.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord, dat de toon had die ik had verwacht en verwacht. U meldde zelf dat het meldpunt eigenlijk weinig meldingen heeft. Recent zijn er jongeren vertrokken van een aantal steden die nog geen vertrekkers hadden, ook schoolgaande jongeren, jongeren van leerplichtleeftijd. Merkt u dat die nieuwe steden en gebieden die met die vertrekkers worden geconfronteerd, dan wel actief contact nemen met het ministerie, met het meldpunt? Een verklaring voor dat lage aantal meldingen zou kunnen zijn dat het goed is, dat we het onder controle hebben. Een andere invalshoek zou kunnen zijn dat men de weg misschien nog onvoldoende kent, of andere wegen probeert te zoeken.

Wij merken in onze stad dat we nog altijd zeer sterk worden bevraagd, onder anderen onze radicaliseringsambtenaar, door individuele scholen en betrokken mensen. Als er ergens nieuwe vertrekkers zijn, zien we nog altijd veel lokale besturen die de weg opnieuw moeten zoeken, de weg die steden als Antwerpen, Mechelen en Vilvoorde al hebben afgelegd. Hoeveel meldingen zijn er? Als nieuwe steden worden geconfronteerd met vertrekkers, bellen die dan wel?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): De bezorgdheid die onze collega heeft geuit over screenen vind ik zeer terecht. Ik sta uiteraard volledig achter uw antwoord, minister.

Maar zowel bij de vorige vraag als bij deze als bij enkele komende vragen, heb ik een algemene bemerking. Er is een spanningsveld bij het verwachtingspatroon ten aanzien van scholen. Uiteraard moeten scholen eigentijds zijn en bevinden ze zich in de veranderende samenleving van de 21e eeuw. Maar we moeten toch opletten dat er niet telkens bij elk nieuw maatschappelijk probleem een nieuwe vraag komt aan het onderwijsveld. Want dan heb je superleerkrachten en superdirecties nodig, als zij voor elk maatschappelijk probleem onmiddellijk vragen krijgen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, u hebt een punt, maar ik denk niet dat dat de teneur was van de vraag van de heer De Ro. Dinsdag was ik in Parijs op een conferentie van alle ministers van Onderwijs. Daar zijn heel veel zeer relevante dingen gezegd. Op het einde kwam François Hollande langs. Ik vond het wel goed dat hij aan ons ook dezelfde boodschap meegaf. Want in Frankrijk is het niet anders dan in Vlaanderen: elk maatschappelijk probleem dat opduikt, is de schuld van het onderwijs, of het onderwijs heeft niet voldoende gedaan. Dat is een beetje de sfeer van uw opmerking, mijnheer De Meyer.

Maar het is wel zo dat leraars in de klas vaak signalen oppikken. En het is van belang dat ze dan ergens naartoe kunnen, dat ze kunnen doorverwijzen, dat de juiste kanalen kunnen worden aangesproken. Ik heb al vaak gezegd dat een leraar voor mij geen hulpverlener of zorgverstrekker is. Het moet een leraar blijven. Maar zij hebben ogen, ze zien vaak hoe kinderen zich voelen. Ze moeten kunnen doorverwijzen of gepaste hulp inschakelen.

Mijnheer De Ro, voor mij is het van belang: ons meldpunt is niet het eerste aanspreekpunt. Ik heb het ingericht omdat ik vind dat de informatie die we hebben niet altijd even goed ontsloten is. Er zijn nu niet zo veel meldingen binnen, maar er zijn bijvoorbeeld scholen die graag zouden hebben dat een van de inspecteurs islam eens komt praten met de leerlingen, omdat ze plots een andere sfeer merken in de groep. Dan kunnen wij iemand sturen. Er is ook heel veel didactisch materiaal ter beschikking. Dat is de bedoeling van het meldpunt.

We willen zeker niet de andere bestaande zaken vervangen, die op microniveau zeer goed werken. Integendeel, je moet vooral zorgen voor een netwerk heel dicht bij de leraar, en dat is het CLB of in sommige gevallen de politie. Dat is de essentie. Het meldpunt staat erbij voor het geval er extra vragen zijn. We kunnen het meer bekendmaken en zo, maar we mogen geen verkeerde verwachtingen creëren.

De fijnmazige netwerken zijn voor mij het allerbelangrijkst om daarmee op een goede manier om te gaan. Ik verwijs ook naar de inspanningen van de steden. U verwijst terecht naar de problematieken waarmee sommige steden worden geconfronteerd. U weet beter dan ik dat het lokale bestuur vaak veel nauwer betrokken is, ook de scholengemeenschap, de leefgemeenschap, de sportclubs. Het hangt allemaal samen. Ik wil alle kansen geven om lokaal het goede beleid te ontwikkelen. Daaraan toegevoegd vind ik dat we vanuit het Ministerie van Onderwijs alle informatie en alle expertise ter beschikking moeten kunnen stellen. Dat moet de toegevoegde waarde zijn van het meldpunt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de inrichting van imamopleidingen – 1121 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, de vorige minister van Onderwijs, Pascal Smet, beloofde werk te maken van een imamopleiding aan de Vlaamse universiteiten. Het zou een wapen zijn tegen het opkomende radicalisme. Imams die een binnenlandse opleiding hadden genoten, zouden, in tegenstelling tot zogenaamde pendelimams, immers een betere kennis hebben van de taal en van de leefwereld waarin een nieuwe generatie Europese moslims zich bevindt en van het moslim-zijn binnen een seculiere samenleving.

Ondanks dit voornemen zijn de resultaten vrij tot zeer pover. Enkel de KU Leuven startte het huidig academiejaar met een opleiding Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen. Dat is echter geen volwaardige imamopleiding, maar enkel een academische basisopleiding met focus op de interactie tussen de islam, andere godsdiensten en de westerse cultuur. Een nobel en toe te juichen initiatief, dat wel, maar niet de volwaardige imamopleiding waar we nood aan hebben.

Daarom ben ik blij dat u als huidig minister van Onderwijs wilt inzetten op een opleiding voor imams in Vlaanderen, waarbij u kiest voor een andere invalshoek. Ik citeer u: "Ik dring bij de vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap aan op een kwalitatieve opleiding voor imams in Vlaanderen, waarvan kennis van het Nederlands en kennis van de maatschappelijke context een essentieel onderdeel uitmaken. Ik volg deze ontwikkelingen van nabij op." Hieruit maak ik op, minister, en dat past volledig binnen uw pleidooi van meer vertrouwen en ruimte geven, dat u de moslimgemeenschap aanmaant een eigen imamopleiding te creëren.

Minister, stapt u af van het idee om aan één of meerdere van onze Vlaamse universiteiten een imamopleiding te organiseren? Indien ja, bent u van plan theologische experts van onze universiteiten samen te brengen met de vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap om hen bij te staan in de opstart van een imamopleiding? Indien nee, welke omkadering hebt u in gedachten? Ziet u bijvoorbeeld heil of mogelijkheden in buitenlandse steun, zoals het Marokkaans centrum waar in de vorige legislatuur al sprake van was? Dank u.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil even teruggaan in de tijd, toenmalig Vlaams minister van Inburgering en Integratie Geert Bourgeois had een onderzoek laten uitvoeren door het Steunpunt Gelijke Kansen, naar de positie van de imams en de islamconsulenten in Vlaanderen en de socioculturele rol van de moskeeën. De imams die vandaag actief zijn in Vlaanderen, zijn grotendeels geboren in het buitenland. Vandaar inderdaad dat zo'n imamopleiding wel belangrijk is, zodat mensen die hier geboren en getogen zijn, onze westerse cultuur heel goed kennen en goed geïntegreerd zijn, en goed het Nederlands beheersen, hun imamopleidingen hier kunnen volgen.

Wat gebeurt er nu? Imams die uit het buitenland komen en de taal veel minder machtig zijn, hebben geen band met de moslimjongeren die hier leven. Ze hebben een moeilijker contact met hen. Dat maakt dat die jongeren elders boodschappen over de Koran en de islam gaan opzoeken, en dan komen we bij de vraag van daarnet. Ze gaan zoeken via sociale media, waar daarvan misbruik kan worden gemaakt, waar de verkeerde boodschappen kunnen worden

doorgestuurd en de jongeren kunnen worden gevangen in een net. Een imamopleiding is belangrijk om daarop een antwoord te kunnen bieden.

Na dat onderzoek zijn wel wat initiatieven gestart. De heer De Gucht verwees ook naar de opleiding Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen in het kader van de masteropleiding van de wereldgodsdiensten. Het is een goed stap, maar misschien inderdaad nog niet voldoende.

Minister, bent u op de hoogte van de opleiding in Amsterdam? Vorig jaar verscheen er een artikel in het Nederlandse dagblad BN DeStem, waaruit bleek dat Amsterdam vragende partij is om eventuele samenwerkingen te organiseren. Zij bieden al een volledige imamvorming aan. Misschien is dat een optie, om eens met hen te spreken. Dat kunnen we eventueel inpassen in de opleiding in Leuven. Ik geloof dat ook de KU Leuven vragende partij is, maar dat heb ik uit een artikel van 2012, dus dat is al wel even geleden. Het is toch interessant om daarnaar te informeren.

Mijnheer De Gucht, u had het over buitenlandse steun en over het Marokkaans Centrum. Ik zou daar toch wel willen voor waarschuwen. Als we voor buitenlandse steun en buitenlandse samenwerking willen kiezen, moeten we dat toch ook in het Europese verhaal situeren en rekening houden met de westerse cultuur.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck (N-VA): Minister, we moeten er ook voor opletten dat we een aantal zaken niet met elkaar mengen. Ik zeg niet dat dit nu gebeurt, maar ik wil er wel voor waarschuwen. Je hebt enerzijds wat we de islamopleiding noemen. Ik verwijs naar een resolutie van mij en een aantal collega's die in 2012 werd goedgekeurd. Anderzijds is er de opleiding van de islamleerkrachten. En ten derde is er de imamopleiding an sich, waarover het hier gaat. We moeten toch eens bekijken hoe dat met andere godsdiensten gebeurt. We nemen toch ook niet de priesteropleiding in de katholieke godsdienst op ons? Het zijn drie verschillende zaken, die we van elkaar moeten blijven onderscheiden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, ook voor de aanvullende opmerkingen, maar ik dacht dat een paar van die opmerkingen ook al vervat zaten in de vraag van de heer De Gucht.

Mijnheer De Gucht, u hebt dat goed gezien. U vroeg of dat nu betekende of ik zelf zo'n opleiding zou organiseren. Neen, ik ga dat niet doen. En waarom niet? Omdat de oprichting van de opleiding van religieuze bedienaars, in casu van imams, de onderwijsbevoegdheid van de erediensten is. Ik ga daar, wat dat betreft, niets aan veranderen. U zei dat mijn voorganger Pascal Smet dat zelf wilde doen. Dat klopt. Maar ik kan dat niet zelf doen. De bevoegdheid om te bepalen welke opleiding imams moeten volgen berust volledig bij de Executief van de Moslims van België (EMB), in overleg met de raad van theologen. Zij bepalen dus zelf of en, zo ja, met welke universiteit ze eventueel willen samenwerken.

Samen met de minister van Justitie voer ik hierover gesprekken met de EMB. Vorige maandag was er zo'n gesprek. Op de agenda stond onder meer de vraag naar het opzetten en ondersteunen van een imamopleiding. Daarnaast bespraken we ook hoe de werving, opleiding en professionalisering van de leerkrachten islam kan worden versterkt. Ook dit is de bevoegdheid van de eredienst. We stimuleren de EMB om het initiatief tot een dergelijke opleiding te nemen. Als ze dit doen, zullen we zeker de opgebouwde expertise bij zowel de universiteiten als de hogescholen inbrengen.

In samenwerking met de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen (AUHA) is er dit jaar al een professionaliseringstraject voor imams in opleiding,

islamleerkrachten en islamconsulenten gestart. Mijnheer De Gucht, we zijn dit nu aan het evalueren: wie neemt daaraan deel, hoeveel deelnemers zijn er, wat is hun profiel, wat is het bereik naar de imams in opleiding, wat is de evaluatie van het theologische en het profane luik...

De eerstvolgende stuurgroep professionaliseringstraject voor imams vindt plaats op 27 maart. Een delegatie van de stuurgroep, met vertegenwoordigers van zowel het instituut Jisr Al-Amana als van de AUHA, komt voor tussentijds overleg naar het kabinet op maandag 30 maart.

U bent dus een klein beetje te vroeg met uw vraag omdat de evaluatie nu volop aan de gang is.

Ik verwijs ook naar de oprichting van de optie Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen, waarbij ook al met expertentafels werd gewerkt waarin de moslimgemeenschap, de experts en de overheid vertegenwoordigd zijn.

Mijnheer De Gucht, onze focus is dus ondersteuning, met inbreng van expertise, maar vertrekkende vanuit de eigen keuze die de EMB hierin dient te maken.

Als u nu vraagt of ik vind dat daar een nood is, dan is mijn antwoord absoluut: ja, uitroepteken! Wij delen dezelfde zorg. Gisteren had ik in het parlement een vraag over die islamleraars. Ik merk dat bij de islamleerkrachten de wens zeer sterk leeft, of toch bij een groep, om zich te versterken om zo'n tegendiscours op te zetten. Daar leeft toch wel van alles. Moet dit nu binnen die imamopleiding worden versterkt? Ik ben het eens met wat mevrouw Krekels zei, maar we hebben nu twee zaken. Universitair zijn er de Master of Arts in de Wereldgodsdiensten, de Interreligieuze Dialoog en de Religiestudie van de Katholieke Universiteit Leuven. Sinds het academiejaar 2014-2015 is er een optie Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen. Wie daar afstudeert, kan aan de slag als islamconsulent en, in combinatie met de vakspecifieke Godsdienst, als leerkracht in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Dat heeft minder te maken met de imam, dat is iets anders. En dan zijn er de professionaliseringstrajecten voor imams waarover ik uitleg heb gegeven. Dat wordt nu geëvalueerd om te bekijken op welke manier dit kan worden versterkt.

Nog eens, ik kan dit niet zelf doen. Het moet vanuit de levensbeschouwing zelf komen.

Mevrouw Krekels, u vroeg naar die Nederlandse beroepsopleiding. We hebben dat artikel gevonden ondertussen, maar we hebben er nog geen extra informatie over. We kunnen dat nog eens bekijken. Voor mij was uw opmerking nieuw.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat we op dezelfde lijn zitten. Iemand verwees daarnet naar de eventuele steun vanuit of samenwerking met het Marokkaans Centrum. Ik vroeg daar gewoon naar, het is niet zo dat ik daar een voorstander van ben. Het is tijdens de vorige legislatuur aan bod gekomen en ik verwees er hier even naar.

Mijnheer Van Dijck, u hebt gelijk, we zitten in een systeem waarin wij ook de pastoors niet opleiden. Maar we moeten toch binnen afzienbare tijd naar een systeem gaan waarbij we tenminste in de erkende moskeeën – en er zijn veel meer moskeeën dan erkende moskeeën, daar ben ik mij ten zeerste van bewust – kunnen evolueren naar imams die hier een opleiding hebben genoten. We moeten voortwerken aan de dialoog, om ervoor te zorgen dat daar een volwaardige opleiding komt. Dat is ongelooflijk belangrijk.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik schrik heb van die pendelimams. Ik heb schrik van een systeem waarin imams naar hier komen voor enkele maanden, totaal niet de maatschappij kennen waarin ze terecht komen en dus ook niet de boodschap kunnen brengen die past in deze maatschappij om de eenvoudige reden dat ze daartoe de kennis niet hebben. Zij kunnen meestal enkel en alleen aanzetten tot een radicalisering binnen de islam, die volgens mij een Europese poot nodig heeft, om zo op een normale manier te evolueren binnen onze maatschappij.

Minister, ik dank u van harte en ik hoop dat wij elkaar daarover binnenkort nog eens kunnen spreken.

Wat die dialoog betreft, is het belangrijk dat je er van in het begin op toekijkt dat de verschillende strekkingen binnen de islam, zeker de grote onderverdeling soennieten en sjiieten, op een goede manier worden opgevolgd zodat de Moslimexecutieve niet in de ene of andere richting evolueert, maar dat de beide richtingen aan bod komen zodat er geen verdere discussie komt. Op het moment dat de Moslimexecutieve is begonnen, was het grote probleem een blijvend intern conflict, en dat zorgde ervoor dat de dialoog niet werd opgestart, iets waar we in deze maatschappij toch veel nood aan hebben.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Krekels (N-VA): Het is belangrijk om op te volgen dat er samenwerking is en dat we daar werk van maken. In de commissie Radicalisering is de imamopleiding toch vaak aan bod gekomen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik noteer de aanvullende bemerkingen. Zelf heb ik geen opmerkingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het inzetten op programmeren in het onderwijs – 1122 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, in uw beleidsnota wijst u op de digitalisering van onze samenleving en hoe we onze jongeren hierop moeten voorbereiden. Ik ben hier blij om en onderschrijf uw doelstelling om meer jongeren warm te maken voor STEM-richtingen (Science, Technology, Engineering and Mathematics) die aandacht hebben voor wiskunde, wetenschappen, techniek en technologie, onder meer door aandacht te schenken aan STEM in het basis- en secundair onderwijs. Andere voornemens zijn het inzetten op digitale geletterdheid en een evaluatie van het ICT-beleid in het Vlaams onderwijs.

Ondanks deze goede voornemens heb ik nog enkele vragen. Er is immers een groot verschil tussen digitale geletterdheid – het verkrijgen van inzicht in de werking van digitale systemen – en zelf effectief dingen kunnen creëren door te programmeren. Het aanleren van deze programmeertaal zouden we onze kinderen van jongs af aan moeten bijbrengen. Deze vorm van probleemoplossend denken staat centraal in onze snel ontwikkelende digitale samenleving. Programmeren bepaalt onze software, maar tegenwoordig evengoed het programmeren van de fysieke wereld – neem nu 3D-printen – en zelfs het leven – biohacking.

Zeker in Vlaanderen, waar we inzetten op kenniseconomie, moet dit een cruciaal fundament zijn van de opleiding van onze jongeren, willen we niet achterophinken ten opzichte van het buitenland. Vooralsnog ziet het er echter naar uit dat we wel degelijk achteroplopen, in die mate zelfs dat jongeren hun heil zoeken in private initiatieven zoals CoderDojo. Uiteraard juich ik dit initiatief toe, maar bent u parallel hieraan van plan programmeren structureel in te bedden in ons onderwijs?

Professor Frank Neven pleit er alvast voor om er een verplicht onderdeel van te maken in het basis- en lager onderwijs. Uw voornemen om de eindtermen aan te passen aan de noden van de 21e eeuw stemt mij alvast enigszins gerust. Maar aangezien er geen expliciete referentie is naar programmeren of coderen, wil ik graag verdere toelichting verkrijgen.

Minister, u hebt zichzelf voorgenomen in te zetten op digitale geletterdheid en wenst via het onderwijs onze jongeren naar STEM-richtingen te begeleiden. Behoort programmeren of coderen hier ook toe? Bent u van plan scholen aan te moedigen hierop in te zetten gezien het belang van de codeertaal in de 21e eeuw? Kunt u dat argumenteren? Indien ja, bent u van plan private initiatieven als CoderDojo hierbij te betrekken?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro (Open Vld): De mensen van CoderDojo zijn heel enthousiast en actief, maar er is ook een kans voor hen en het onderwijs met alle nieuwe scholen die gaan openen en inzake ICT-infrastructuur ook wat beter zijn uitgerust dan de oudere schoolgebouwen. Ze zoeken vooral ruimtes om dat te doen in het weekend en 's avonds. Misschien is dat wel een opportuniteit. Design Build Finance Maintain (DBFM) is een aanzet geweest om niet alleen beter uitgerust te zijn, maar ook om open te staan voor initiatieven van de buurt, om meer scholen met CoderDojo en andere initiatieven in contact te brengen. Zo creëer je een win-winsituatie. De enen hebben de plaats en de leerlingen die verder willen gaan dan wat er in onderwijs gebeurt, en de anderen hebben de enthousiaste vrijwilligers die actief willen zijn en niet altijd de ruimte en de middelen hebben om dat te doen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Mijnheer De Gucht, ik begrijp uw vraag. Er komen veel zaken op ons af en daar kunnen we telkens opnieuw eindtermen over maken en inbrengen in onderwijs. Basic en Visual Basic zijn programmeertalen die sommige mensen wel kennen, maar op dit moment zijn er wel 111 programmeertalen. In Gent is men zelfs een volledig nieuwe aan het ontwikkelen, die nog veel efficiënter is in het kader van beeldtaal. De vraag is dan welke programmeertalen we aanbrengen, want de ene definities en listcriteria zijn niet de andere. Er zit een zekere systematiek in de talen die op dezelfde basis zijn gemaakt, maar die is er niet bij andere.

Ik ben de initiatieven van CoderDojo wel genegen, ook in het licht van de verschillende techniekacademies die nu hier en daar ontspruiten. Ik wil in dat verband verwijzen naar wat in het masterplan onderwijs is opgenomen in het kader van wetenschap en techniek. In OD XXIV hebben we geregeld dat wetenschap en techniek heel expliciet aan bod komen in het basisonderwijs. Het is juist dat u een verschil aanhaalt tussen geletterdheid en ermee kunnen werken. Het is naïef te denken dat als we alle leerlingen een tabletcomputer geven, ze dan met ICT bezig zijn. Als dat ding blokkeert, zeggen ze aan de meester dat het niet meer werkt.

Minister, we zijn nu bezig met de eindtermen – er zijn tien vakoverschrijdende eindtermen in de A- en de B-stroom en ook in OV3 (opleidingsvorm) van het

buso. Met wie bent u aan het werken of wilt u werken om die eindtermen aan te pakken en eventueel bij te sturen om iets dieper te gaan in ICT dan louter het gebruik ervan? Wel met de randopmerking die ik heb meegegeven om niet te vervallen in één programmeertaal.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het principe van de digitale competentie als één van de fundamentele sleutelcompetenties is ook voor mij de basis van eigentijds onderwijs. Ik zet daar ook op in. We steunen onder meer de opleiding van mediacoaches binnen scholen via de vzw Link. Het is een vorming die rond mediawijsheid werkt, op het vlak van media, online privacy, informaticagebruik en mediaproductie.

Wat de plaats van de digitale geletterdheid en het programmeren binnen de lesprogramma's zelf betreft, moeten we een onderscheid maken tussen de digitale geletterdheid in de vakoverschrijdende eindtermen enerzijds, en anderzijds dat wat vandaag al vakspecifiek wordt aangeboden. Er is al een aanbod.

Op dit moment is het zo dat leerlingen in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs werken aan brede algemene ICT-competenties, bijvoorbeeld op het vlak van het gebruik van ICT om eigen ideeën creatief vorm te geven. Dit gebeurt in principe vakoverschrijdend. Coderen of programmeren zijn in deze eindtermen niet expliciet opgenomen. Scholen kunnen bij de invulling van deze eindtermen vandaag coderen of programmeren behandelen.

Wat de plaats van het programmeren binnen de digitale competenties betreft, is er wel een verschuiving merkbaar. In het nieuwe referentiekader voor digitale competenties dat de Europese Commissie voorstelde, is een basisnotie van programmeren opgenomen. Dit nieuwe referentiekader wordt nu al gebruikt om de vernieuwing van de ICT-opleidingen bijvoorbeeld in het volwassenenonderwijs vorm te geven. Je ziet wel dat het aan het verschuiven is. Er mee kunnen werken is iets anders dan het kunnen maken. Dat is een heel groot verschil. Het is niet omdat je goed kunt werken met de computer, dat je kunt programmeren.

In het kader van het debat over de einddoelen in het leerplichtonderwijs dat nog moet worden gevoerd, zal de plaats van het programmeren as such en de plaats van het programmeren in de brede vorming van jongeren worden opgenomen. Ik kan daar nog geen uitsluitsel over geven, maar het is zeer waardevol om dat mee te nemen.

In heel veel scholen en curricula komen in het vak informatica in de tweede graad vandaag al elementen zoals algoritmisch denken aan bod. Bepaalde aso-scholen die volgend jaar starten met een STEM-richting in de eerste graad nemen programmeren op in het lessenpakket. Zaterdag was ik in een school in Gent en daar was ook federaal minister voor de digitale agenda, Alexander De Croo, aanwezig. Dat was speciaal omdat STEM daar wordt aangeboden in de eerste graad en men bijzondere aandacht heeft voor de competenties die je moet hebben.

In het kader van het STEM-actieplan 2012-2020 wordt ook vandaag al veel aandacht besteed aan innovatie: inzet op de STEM-didactiek voor het basisonderwijs. Zo zet het project 'STEM voor de basis' van het Expertisenetwerk Lerarenopleidingen van de Associatie Universiteit Gent in 2014 en 2015 specifiek in op acties ter versterking van de STEM-didactiek, met een focus op techniek met inbegrip van ICT. Centraal gaat de aandacht naar de leraar in dit nieuwe traject en de ontwikkeling van een netwerk ter professionalisering van leraren binnen en buiten de school. Het is niet ongebruikelijk dat leerlingen veel handiger en beter met al die zaken om kunnen gaan dan de opleiders, zeker als het gaat

over programmeren. We moeten dus ook zorgen dat de opleiders voldoende notie hebben.

In verband met bijscholing voor STEM: tot en met volgend schooljaar zetten de pedagogische begeleidingsdiensten, in samenwerking met de academies – een netwerk van meer dan vijftig organisaties die inzetten op STEM in de vrije tijd –, een intensief nascholingstraject op. Hier ligt de focus op innovatie in de ruime zin. Ik leg die thema's niet op, dat doen ze op vrijwillige basis.

Ook in het ruimere nascholingsaanbod voor scholen zijn sessies voor programmeren gepland. Het thema krijgt dus wel aandacht. Om verdere stappen te zetten, moeten we het debat fundamenteel voeren over de einddoelen en in functie van het resultaat nagaan welke extra inspanningen nodig zijn. Ik ben zeker bereid om dat mee te nemen in het debat over de einddoelen. Laat dat duidelijk zijn. Maar we zijn nog niet zover. We moeten ook het zuinigheidsprincipe hanteren.

Dan de privé-initiatieven zoals CoderDojo. Ik heb Martine Tempels al enkele keren gesproken. Zij is daar gefascineerd mee bezig. Het is een beetje hetzelfde als STEM tout court. Het is spectaculair hoeveel succes al die sessies hebben. CoderDojo is zeker een van de bekendste STEM-academies. De organisatoren van buitenschoolse STEM-activiteiten hebben we gebundeld op één portaal om ervoor te zorgen dat een veel groter publiek en meer potentiële deelnemers kunnen worden bereikt. Het volledige overzicht vinden jullie op www.stem-academie.be.

Vanaf dit schooljaar kunnen alle basisscholen ook een beroep doen op honderd techniekcoaches. Dat zijn ervaringsdeskundigen uit een technische of technologische sector. Verschillende lesgevers van CoderDojo zijn erkend als techniekcoach. Ze kunnen dus al naar scholen gaan.

Dat is de stand van zaken vandaag. Wat de locatie betreft, binnen de STEM-academies is er een debat over waar ze die academies kunnen inrichten. Ze willen dat zoveel mogelijk op een neutrale plaats doen en niet verbinden aan technische scholen. Ik ben het er allemaal mee eens, maar je moet het wel op een plaats doen die zeer goed is uitgerust. Een school kan niet worden verboden. Mijnheer De Ro, de nieuwe scholen die worden gebouwd, zijn inderdaad technologisch zeer goed uitgerust. Die infrastructuur moeten we zoveel mogelijk gebruiken. Die kan bijna allemaal voor buitenschools gebruik ter beschikking worden gesteld. Daar mogen geen hinderpalen zijn. De werkgroep STEM-academies bekijkt dat.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het lijkt me gewoon interessant om inderdaad eens met die mensen op een goede manier samen te zitten in de toekomst. Er was de opmerking van de heer Daniëls. Dat zal waarschijnlijk heel terecht zijn. Er zal inderdaad wel sprake zijn van allemaal verschillende programmeertalen, maar men mag zich daar niet achter verschuilen als het erover gaat aan de leerlingen iets mee te geven voor de toekomst. Ik ga ermee akkoord dat dit heel moeilijk is, maar de basis zou men natuurlijk wel kunnen meegeven. Mijnheer Daniëls, ik begrijp dat u ook wel in die richting gaat, maar ik wou daar gewoon even op reageren.

Minister, zoals u zegt, zal het daarnaast inderdaad een uitdaging zijn om in de 21e eeuw alle ontwikkelingen op dat vlak te kunnen volgen, ook in de opleiding, om de leerkrachten up-to-date te houden, zodat ze mee kunnen met de jongeren. Dat lijkt me een ongelooflijke uitdaging. We moeten in de toekomst heel waakzaam blijven ter zake, zodat onze leerkrachten mee zijn in die ongelooflijk snelle evolutie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): Mijnheer De Gucht, ik wilde gewoon meegeven dat we in het onderwijs moeten opletten. De CoderDojo's geven HTML en CSS als programmeertalen. Men moet erover waken niet te vervallen in: welke programmeertaal gaan we nu geven? Ooit heeft men technologische opvoeding ingericht in het eerste jaar van het secundair onderwijs. Er is toen voor bepaalde zaken gekozen die al achterhaald waren nog voor de invulboeken daarvoor waren gemaakt. Dan heb ik het nog niet over de leerkrachten die dat dan gaven. Ook daar is er dan immers een wijziging gekomen waarbij mensen die vastbenoemd waren en vroeger onder andere snit en naad gaven – ik zeg niet dat dit slechte mensen zijn, dat ze hun vak niet kennen –, vervolgens technologische opvoeding zijn beginnen te geven. Geen kwaad woord daarover, maar dat is wel een realiteit.

Minister, u hebt zeer terecht een aantal zaken opgesomd over hoe we dat kunnen doen. Collega De Ro heeft terecht opgemerkt dat we die multifunctionaliteit van scholen, die ook in de motie over infrastructuur was opgenomen, maximaal moeten inzetten hiervoor. Ook moeten we bewaken wat we in het onderwijs meenemen, en wat niet. Dat zal dan wel een kerntakendebat zijn, dat elke minister ooit al heeft willen voeren. Dat wordt telkens een grote uitdaging: wat doen we wel en wat doen we niet? Tenzij er natuurlijk mensen zijn die hun zaterdagen en zondagen er ook aan gaan breien. Dit lijkt me een typevoorbeeld.

Om af te sluiten, verwijs ik graag naar de studiereis naar Zuid-Korea en China die deze commissie in de vorige legislatuur heeft gedaan. In Zuid-Korea is er inderdaad ook al een vorm van programmeren, maar dan gebonden aan een merk dat blokjes maakt met kleine topjes erop, en staafjes om dingen in elkaar te steken, om LEGO niet te noemen. Zo wil men de leerlingen daar aandacht aan doen besteden. Ik ken ook andere scholen waar men al in Access MQL-rasters maakt, wat ook niet onbelangrijk is. We mogen dus ook niet zeggen dat er niets gebeurt, maar dit lijkt me wel een belangrijke discussie. Ik kijk ernaar uit hoe we dat in de toekomst verder gaan invullen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik was zaterdag in Gent en ik dacht dat ik daar ook bij die eerste graad een uur programmeren had zien staan, maar ik was niet meer zeker, dus ik heb dat even nagevraagd bij mijn mensen. Het is inderdaad zo dat men daar in de eerste graad een STEM-richting aanbiedt, en ook mee voorziet in een uur programmeren. Het kan dus. Het zit in het vakoverschrijdende, maar men kan daar perfect in voorzien. Ik ben zeer blij dat we hier vandaag eens het debat over STEM verleggen van de techniek. Ook die technologie, dat programmeren zit daarin. Dat is een focus die ik soms een beetje te weinig zie. Als we spreken over wetenschap en techniek, dan zit het hele computer- en programmeeronderdeel daar zeer expliciet in. Ik vind dat eigenlijk ook goed.

Ik heb nog al enkele van die scholen bezocht. Het heeft me zaterdag ook verrast hoe sterk ook ouders hierin zijn geïnteresseerd. Het lijkt me dus wel goed dat een aantal scholen nu het voortouw nemen en daar ook voldoende aandacht aan besteden, maar nogmaals, het debat over de eindtermen en einddoelen in dit verband moet nog worden gevoerd. Voorzitter, ik verneem ook dat hier ook hoorzittingen over zijn gepland. De commissie kan daar dus ook perfect een rol in spelen. We nemen dat ook in die zin mee.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de inrichting van type 9 in het buitengewoon onderwijs – 1127 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de selectie van scholen om type 9-onderwijs te organiseren – 1128 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, geachte leden, het nieuwe M-decreet introduceert een nieuw type 9 in het buitengewoon onderwijs, voor kinderen met een autismespectrumstoornis met een normale begaafdheid. Op dit moment zitten kinderen met autisme een beetje overal verspreid, dus het is een goede zaak dat die kinderen vanaf september 2015 samen in een type 9-klas kunnen terechtkomen.

Minister, recent maakte u bekend dat dit type 9 in 166 scholen in Vlaanderen en Brussel zal worden georganiseerd. In totaal zou het gaan om een 8000-tal kinderen. De scholen die zijn geselecteerd, zijn scholen die veel expertise en professioneel opgeleid personeel hebben, zodat de leerlingen de beste zorgen krijgen. Dat is uiteraard belangrijk. Er zijn ook al heel wat scholen die heel wat expertise hebben uitgebouwd met betrekking tot autisme, en ook een aparte autismewerking hadden, binnen andere types. Die expertise zou het best worden gehonoreerd. Een ander belangrijk punt is dat er een aanbod is voor alle kinderen, op een redelijke afstand van hun woonplaats. Zeker voor kinderen met een autismespectrumstoornis is het belangrijk dat ze geen uren op de bus zitten.

Los van dit type 9 heeft het M-decreet natuurlijk als voornaamste bedoeling zo veel mogelijk inclusief onderwijs mogelijk te maken, ook voor kinderen met autisme. Scholen uit het buitengewoon onderwijs die zich hierop richten, en een eventuele samenwerking met het gewoon onderwijs onderhouden, zouden hiervoor ook met de goedkeuring van hun kandidatuur kunnen worden beloond, en dat kan ook andere scholen inspireren hier werk van te maken.

Minister, is het aantal goedgekeurde kandidaturen van scholen afgestemd op het aantal leerlingen dat behoefte heeft aan type 9? Hoeveel leerlingen zijn dat dan? Of zijn de dossiers apart bekeken, onafhankelijk van de noden? Van hoeveel scholen is de kandidatuur geweigerd voor de inrichting van type 9? Scholen zouden grondig zijn gescreend. Waarop werden ze gescreend? Welke redenen voor weigering komen voor? Zijn alle kandidaturen van scholen die nu al een autiwerking en expertise ter zake hebben, goedgekeurd? Zo niet, wat met de leerlingen en het personeel in die scholen waarvan de aanvraag werd geweigerd? Hoe zit het met de regionale spreiding van de scholen die groen licht hebben gekregen? Heeft dat criterium ook meegespeeld in de screeningronde? Welke zijn de gemiddelde en maximale afstanden die leerlingen moeten afleggen om terecht te kunnen in een school met type 9-aanbod? Hoeveel leerlingen zullen in de toekomst langer op de bus moeten zitten dan nu het geval is, doordat aanvragen in bepaalde regio's niet werden goedgekeurd? Heeft men bij de screening van de scholen ook rekening gehouden met de inspanningen van de school of de scholengemeenschap om werk te maken van inclusief onderwijs, met het feit dat ze samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs realiseert?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro (Open Vld): Minister, u maakte inderdaad een tijdje geleden bekend dat normaalbegaafde kinderen met autisme vanaf volgend schooljaar terechtkunnen in 166 scholen in het buitengewoon basisonderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs. Die 166 scholen hebben van de Vlaamse Regering dus groen licht gekregen om te starten met het nieuwe type 9-onderwijs. In totaal zouden zo'n 8000 kinderen met autisme in het nieuwe type 9-onderwijs terechtkunnen.

Die scholen die kandidaat waren, mochten voor 1 juni van vorig jaar hun kandidatuur indienen bij het ministerie, bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), en kregen dan ook een advies van AgODi, de onderwijsinspectie en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Na een grondige screening kregen dus 96 scholen in het buitengewoon basisonderwijs en 70 scholen in het buitengewoon secundair onderwijs een gunstig advies om vanaf september 2015 type 9 in te richten.

Minister, over de selectieprocedure en het nieuwe landschap dat daardoor ontstaat, heb ik de volgende vragen. Hoe verliep de selectie van die scholen? Hoeveel aanvragen werden er geweigerd? Welke feedback krijgen de scholen die niet werden geselecteerd? Ik had deze week nog een gesprek met een directie die geen gunstig antwoord had gekregen. Ze bleef toch wel op haar honger over de vraag wat ze verkeerd had gedaan, waaraan het lag.

Komt er dit jaar opnieuw een oproep, zodat scholen die het nu niet haalden of die de procedure vorig jaar te snel vonden gaan na de goedkeuring van het M-decreet, zich toch nog kandidaat kunnen stellen? Ik moet zeggen, uit eerste hand, dat wij als lokale inrichtende macht niet hebben ingetekend, omdat we geen antwoord konden geven op een aantal vragen. Met mijn collega's in de administratie en het schepencollege heb ik, door de snelheid waarmee dit toen moest gaan, geen stap voorwaarts kunnen zetten. Ondertussen is het echter bijna een jaar later. Zijn er regio's die na de goedkeuring van de 166 scholen niet of onvoldoende door het buitengewoon basisonderwijs en/of het secundair onderwijs worden bediend?

Minister, naar aanleiding van de actuele vragen die mevrouw Krekels en ikzelf gisteren hebben gesteld, wou ik er toch nog even een aspect bijhalen. De heer Van Dijck zal nog weten dat we vorig jaar bij de bespreking in de plenaire vergadering met betrekking tot type 9 een heel scherpe, of in ieder geval toch een lange discussie hebben gehad. Als oppositiepartij hadden wij er toen alle begrip voor dat het moeilijk was om cijfers en prognoses te hebben, maar het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO) had toen zelf een prognose gemaakt. Ik denk dat het toen aan 4000 à 5000 leerlingen zat. Ik denk dat ik ook zo aan die 8000 leerlingen kwam. We hebben toen gezegd dat dat het doel was.

We hebben toen ook gezegd dat de financiering van de leerlingen die in het nieuwe type 9 terecht zouden komen, voor een groot stuk op minder kosten voor Vlaanderen zou neerkomen vergeleken met waar ze tot nu toe hadden gezeten. Dat kon je gewoon afleiden uit die screening van het VSKO. Gisteren hebben we het gehad over de kinderen die niet naar het buitengewoon onderwijs, maar naar het gewoon onderwijs gaan. Dat komt neer op minder kosten voor de Vlaamse overheid. Er is altijd gezegd dat men die middelen zou hergebruiken om hen beter bij te staan, via de waarborgregeling in het gewoon onderwijs, en om het buitengewoon onderwijs niet kapot te laten gaan. Ook voor type 9 geldt dat echter. Minister, vandaar mijn bijkomende vraag, en ik heb er alle begrip voor als u daar niet meteen een antwoord op heeft. Ik denk dat de administratie nu al kan zeggen, toch qua grootteorde, hoeveel middelen er gaan verschuiven of vrijkomen daardoor. Wat zal daarmee gebeuren? Gaat dat ook mee in die waarborgregeling of zal het bijvoorbeeld gaan naar scholen in het gewoon onderwijs die naast type 9 willen werken met normaalbegaafde leerlingen met autismspectrumstoornissen die in het gewoon onderwijs willen instromen, die dus inclusief willen gaan werken?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, ik deel een aantal bezorgdheden die onze collega's hebben geformuleerd. Minister, ik weet dat het toestaan van de programmaties is gebeurd op basis van kwaliteitsafwegingen, maar het klopt dat er na dat toestaan desalniettemin een aantal blinde vlekken in Vlaanderen ontstaan. Ik weet ook dat er tegen 30 november van dit jaar nieuwe aanvragen kunnen gebeuren, maar ik wil toch even de bezorgdheid onderlijnen over het volgende. Voor de scholen die een weigering hebben gekregen en die in de toekomst toch willen intekenen, moet er voor een goede begeleiding worden gezorgd. Daarvoor is natuurlijk noodzakelijk wat de heer De Ro heeft gezegd, namelijk dat ze zeer goed moeten weten waarom ze op dat moment werden geweigerd. Dat is niet altijd even duidelijk. Het is essentieel dat ze weten wat de verbeterpunten zijn om wel in aanmerking te komen. Is dat alleen de verantwoordelijkheid van deze scholen, of moeten de koepels ook instaan voor de nodige begeleiding? Welke rol kan de inspectie hierin spelen?

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Mevrouw Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, een van de grote veranderingen door het M-decreet is inderdaad die inrichting van type 9 in het onderwijsaanbod. Vanaf het volgende schooljaar, 2015-2016, kunnen leerlingen met ASS en een normale begaafdheid inderdaad terecht in het nieuwe type 9 in het buitengewoon onderwijs. Het lijkt me belangrijk dat we benadrukken dat het ook echt noodzakelijk is dat die leerlingen verhuizen, want ook gewone scholen blijven echt wel moeite doen om leerlingen met een leerstoornis aan boord te houden. Type 9 is inderdaad een stap voorwaarts voor kinderen met een autismespectrumstoornis. Op basis van de goedgekeurde dossiers komen ongeveer 8000 leerlingen met autisme voor dat type 9 in aanmerking. Zij volgen nu les in diverse types, die vaak onvoldoende toereikend zijn voor hun specifieke behoeften.

Net als collega Meuleman vraag ik me af of er voldoende regionale spreiding bestaat. De fysieke nabijheid van een school is even belangrijk als de tegemoetkomende maatregelen die de school zelf neemt. Het selectieproces van de scholen zorgt er echter voor dat er nog heel wat onduidelijkheid is. Welke criteria werden nu gebruikt? Wie maakte uiteindelijk de selectie? Werden de geschiedenis en de succesratio van de scholen in acht genomen?

Minister, hebt u feedback kregen van de scholen over het screeningsproces? Zijn er scholen die wel een aanvraag hebben ingediend, maar geen toestemming hebben gekregen? Waarschijnlijk wel. Weet u of ze de huidige maatregelen die ze al hadden genomen, voortzetten? Of hebben ze er in die situatie dan voor gekozen om te stoppen met hun inrichtende tegemoetkomende maatregelen? Weet u tevens of er protest bestaat bij de scholen die geen toelating hebben verkregen, en krijgen die nog een nieuwe kans om hun kandidatuur te verdedigen?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Krekels (N-VA): Ik had niet zozeer een vraag over type 9 an sich, maar had eigenlijk een aanvullende vraag. Die aanvragen voor type 9 zijn ondertussen goedgekeurd. Ik wil het voorbeeld geven van een school die type 6 inrichtte en die zo stilaan – door de gon-begeleiding (geïntegreerd onderwijs), wat dus eigenlijk positief is – haar aantal leerlingen heeft zien verminderen. Voor een aantal kleinere scholen is dat zo. Nu had die school een aanvraag ingediend om een basisaanbod in te richten. Nu heeft die school het antwoord gekregen dat ze pas een antwoord zou krijgen zodra de aanvragen voor type 9 rond waren, maar tot op heden heeft ze eigenlijk nog geen antwoord gekregen op de vraag of haar aanvraag is goedgekeurd of niet. Nu komt het

schooljaar stilaan dichterbij. De inschrijvingen zijn begonnen. Ze wilden eigenlijk gewoon eens informeren in welk stadium die goedkeuringen zitten. Daarom heb ik me aangesloten.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): In het licht van die cijfers wil ik gewoon kort meegeven dat daar in de vorige legislatuur heel wat commotie over is geweest. Zeker als we onze ASS-aantallen internationaal vergelijken, zouden we ons kunnen afvragen of er iets in het water zit. Daarom ook is in het M-decreet opgenomen dat we restrictiever zijn wat ASS betreft. Lees: niet zomaar iedereen kan de diagnose ASS stellen. Dat lijkt me ook belangrijk. Als we de normaliteit in de gausscurve gaan afvlakken en telkens zeggen dat de laatste die dan komt, ook een autismespectrumstoornis heeft, dan komen we immers inderdaad tot zeer grote getallen. Daarmee wil ik niet zeggen dat ik in twijfel trek dat ouders daadwerkelijk een kind met ASS kunnen hebben, maar wel dat we qua aantallen goed moeten bekijken over hoeveel – en vergeef me de bewoordingen, ik kan het niet anders uitleggen – echte ASS-gevallen het gaat. Ik doe geen uitspraak over de andere. Ik meen echter dat we dat toch ook mee in overweging moeten nemen. Dat lijkt me ook een moeilijkheid waarmee we zitten als het gaat over de aantallen. Dat zeg ik louter ter aanvulling van het debat dat hier momenteel wordt gevoerd.

Mevrouw Kathleen Helsen (CD&V): Mijnheer Daniëls, in die zin denk ik dat het een grote stap vooruit kan zijn en is met het M-decreet dat de verslagen tot stand moeten komen binnen een multidisciplinair team.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik dank de leden voor alle vragen en aanvullingen. Ik wil beginnen met de inschatting, ook aanknopend bij de laatste opmerking. Om te kunnen inschatten hoeveel leerlingen met ASS-potentieel in aanmerking komen voor een inschrijving in het buitengewoon onderwijs type 9, is er gekeken naar de prevalentie van ASS in de populatie. Op basis van wetenschappelijk onderzoek wordt aangenomen dat ASS voorkomt bij 0,6 à 1 procent van de totale populatie. In Vlaanderen ligt het werkelijke aantal gediagnosticeerde leerlingen met ASS veel hoger, namelijk 1,88 procent. Er is dus naar gestreefd om in een voldoende groot aanbod in het buitengewoon onderwijs te voorzien voor leerlingen met ASS. Als we het aantal leerlingen berekenen dat we op basis van de wetenschappelijke prevalentie van ASS mogen verwachten, dan gaat het om 4000 leerlingen.

In de aanvraagdossiers vroegen we een inschatting te maken die gebaseerd is op het huidige aantal normaal begaafde leerlingen met autisme dat in de scholen voor buitengewoon onderwijs schoolloopt. Op basis van die inschatting in de aanvraagdossiers betreft het ruim achtduizend leerlingen. Er zit een enorme kloof tussen de werkelijkheid en wat wetenschappelijk logisch zou zijn. Deze cijfers tonen aan dat het kwaliteitstoezicht op de diagnostiek en de monitoring van de leerlingenaantallen in type 9 zeker aangewezen is. Dat is nodig om op te volgen hoe het verschil tussen de berekende prevalentie en de werkelijke aantallen evolueert. We moeten goed kijken hoe dat evolueert, maar we hebben dus wel de werkelijke aantallen genomen.

Collega's, ik heb het dossier bij, maar via DORIS kunt u allemaal de nota van de Vlaamse Regering lezen. Bij alle scholen die niet zijn goedgekeurd, staat er een korte beschrijving waarom. Ik ga dat niet school per school overlopen.

Ik geef enkele kerncijfers. In het basisonderwijs hebben 128 scholen of 63 procent een aanvraag ingediend. 96 scholen kregen een gunstig advies. In het

buitengewoon secundair onderwijs (buso) deden 84 scholen of 71 procent een aanvraag. 66 scholen kregen een gunstig advies, 4 scholen een gedeeltelijk gunstig advies. De beoordeling van de dossiers gebeurde op basis van de criteria die de vorige Vlaamse Regering heeft vastgelegd in artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wat betreft programmatie-aanvragen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juni 1997.

Het weigeren van een aanvraag is altijd gebeurd op basis van het niet voldoen aan of onvoldoende motiveren van één of meer criteria. Het beschikken over een ongunstig doorlichtingsverslag en een daaraan gekoppeld verbeteringstraject was in een aantal gevallen een reden om een aanvraag te weigeren. De aanvragen van scholen met een bestaande antiwerking en expertise werden, zover dit aangetoond werd in hun aanvraag, grotendeels goedgekeurd, tenzij er andere elementen waren, bijvoorbeeld op het vlak van spreiding, die aanleiding gaven tot een negatieve beslissing.

Ik moet opmerken dat leerlingen met ASS die nu al schoollopen op scholen waarvan de aanvraag niet werd goedgekeurd, daar probleemloos hun schoolloopbaan verder kunnen zetten. Dat is belangrijk. Straks leg ik nog uit dat een school perfect een nieuw dossier kan indienen. Dat is geen probleem. Type 9 geldt voor nieuw ingeschreven leerlingen vanaf het schooljaar 2015-2016.

Scholen met een ongunstige beslissing kregen van AgODi een brief met daarop de motivering, zoals die werd bekrachtigd door de Vlaamse Regering. In de motivering werd verduidelijkt op welke criteria de school onvoldoende had gescoord. Op die manier weet de school hoe ze haar dossier verder kan verfijnen als ze een nieuwe aanvraag indient. Omdat het de eerste keer is, heeft mijn kabinet alle scholen zonder uitzondering persoonlijk gecontacteerd, omdat het een beslissing is van de minister. Bovendien kregen netten en koepels verduidelijking bij de beslissing. Ik weet dat bepaalde scholen een uitgebreide motivering hebben gevraagd, en dat er zelfs al met hen door het dossier is gegaan, om te kijken waarom er een weigering is gekomen. Het is een nieuw type, het is de eerste keer. Je moet wel voldoende aandacht besteden aan de motivatie in het dossier.

Scholen kunnen, in overeenstemming met de programmatieprocedure zoals die beschreven staat in het M-decreet, perfect een nieuwe aanvraag indienen. Die moet uiterlijk 30 november 2015 aan AgODi worden bezorgd. Dat kan dus uiteraard nog, mijnheer De Ro.

Er werd gestreefd naar een redelijke spreiding van het aanbod. Daarbij werd ook rekening gehouden met de vrije schoolkeuze, uiteraard. Er zijn inderdaad, collega's, een paar regio's waar er een blinde vlek is, ofwel omdat er geen aanvraag werd ingediend ofwel omdat de aanvraag niet voldoende kwaliteitsvol was.

De impact op het leerlingenvervoer is op dit moment nog niet echt goed in te schatten. Het leerlingenvervoer wordt net-, niveau- en schooloverstijgend georganiseerd. De afstand en reistijd die elke individuele leerling aflegt, hangt samen met de organisatie van de ritten.

Enerzijds is er de doelstelling dat meer leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften met redelijke aanpassingen binnen gewone scholen onderwijs kunnen blijven volgen. We moeten ook nog eens kijken wat de effecten daarvan zijn. Anderzijds wijzigt het landschap van buitengewoon onderwijs door het type 9 en het type basisaanbod. De effecten op de leerlingenstromen die het gevolg zijn van beide veranderingen zullen in kaart worden gebracht, evenals de effecten op het leerlingenvervoer zelf. Maar daarvoor is het nu nog heel vroeg.

Mevrouw Meuleman, ik weet dat u erg bezorgd bent om de inspanningen van de school of scholengemeenschap om werk te maken van inclusief onderwijs, en terecht. Dit was een criterium voor de oprichting van type 9 binnen Opleidingsvorm 4. Er is een samenwerkingsovereenkomst vereist met een of meer scholen voor gewoon onderwijs met een breed aanbod. Daarnaast werd het reeds organiseren van geïntegreerd onderwijs (gon) ASS beschouwd als een positief element, omdat dat wijst op ervaring en expertise met ASS-leerlingen.

Het is moeilijk voor mij, bij bepaalde vragen weet ik bijna over welke scholen het gaat. Ik vind het moeilijk om hier individuele scholen te bespreken. Maar er zijn al enkele gesprekken geweest, zeker met één of twee scholen die een aanbod hebben in een blinde vlek. Er is gekeken op welke manier het dossier kan worden gecorrigeerd en beter gemotiveerd. Er kan ook met het CLB worden overlegd om normaal begaafde kinderen met een attest type 9 nog een jaar op te vangen met gon-ondersteuning in het gewone onderwijs. Dat zijn we nu ook aan het bekijken.

Het criterium dat telt is het kind, dat heb ik gisteren ook gezegd. We moeten echt proberen om daar op de best mogelijke wijze mee om te gaan.

Voor de waarborgregeling tellen we alle leerlingen in de verschillende types mee in het buitengewoon onderwijs. Elk type heeft een eigen omkadering. Het type basisaanbod is het – tussen aanhalingstekens, want ik vind het vreemd uitgedrukt – ‘goedkoopst’ en type 7 is het ‘duurst’. Als leerlingen naar type 9 gaan, is dat voor het basisonderwijs een duurder type. Dus die tellen zwaarder door. In het secundair onderwijs is dat een minder duur type. Daar tellen ze minder door. Maar alles wordt meegenomen in de waarborgregeling.

Mijn zeer snelle medewerkers melden me in verband met de vraag over het type 4 of het basisaanbod dat het dossier nu bij de Inspectie van Financiën ligt. Dat is verse informatie.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het zijn inderdaad scholen in die blinde vlekken die een aanvraag hadden ingediend, maar die niet is goedgekeurd, die mij hebben gecontacteerd. Hoewel ze al een werking hadden en ervaring en expertise hadden opgebouwd, was het dossier dat ze hadden ingediend te summier en onvoldoende gemotiveerd, waardoor ze dus die weigering hebben gekregen. Ze zijn daarover een beetje verbolgen, omdat de richtlijnen voor het indienen van het dossier volgens hen toch niet heel duidelijk waren en dat de begeleiding ook niet volstond. Vooral gingen ze ervan uit, en dat was wellicht verkeerd, want dat mag je nooit doen, door de werking die ze al hadden opgebouwd en die in het verleden positief was geëvalueerd, dat het geen probleem zou geven. Dat zorgt dus voor een blinde vlek.

U zegt dat er geen probleem is voor de kinderen die nu al in die scholen zitten. Dat is inderdaad zo. Die kunnen perfect blijven zitten. Maar zij hebben al een zestal nieuwe aanvragen gekregen. Kinderen die normaal in Oudenaarde terecht kunnen, moeten door die blinde vlek naar Deinze, Waregem of Gent. Dat zijn tientallen kilometers extra op de bus, voor kinderen met ASS is dat niet evident. Als het gaat om zes kinderen in die scholengroep, zijn het er misschien ook zoveel bij de andere blinde vlekken. Dat zijn toch kinderen die we langer op de bus zetten, voor minstens een schooljaar, want het dossier is wellicht nog wel recht te trekken. Maar dat zou toch jammer zijn.

Minister, zou het niet mogelijk zijn om een of andere beroepsprocedure mogelijk te maken om dat jaar te overbruggen, voor de dossiers waarbij er een werking in de scholen was, maar die te summier waren, en waarbij via een goede

motivering zou kunnen worden aangetoond dat het uiteindelijk wel in orde zou kunnen komen? Misschien is zoiets mogelijk, om die kinderen toch de lange busritten te besparen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro (Open Vld): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Ik pik in op wat mevrouw Meuleman zegt over blinde vlekken. Zij heeft signalen opgevangen uit Oost-Vlaanderen. Ik heb geen perfect zicht op waar er blinde vlekken zouden zijn in Vlaanderen. U zegt dat er zijn, minister, maar u hebt ze niet benoemd. Als u ze kunt situeren, wilt u dat dan doen? Ik vermoed dat er twee soorten blinde vlekken zijn: plekken waar er geen scholen zijn erkend binnen een redelijke afstand en plaatsen waar de vrije schoolkeuze niet bestaat, door een blinde vlek aan de kant van het vrije of van het officiële aanbod.

Heb ik, in verband met de budgettaire aspecten, goed begrepen dat u vermoedt dat de invoering van type 9 het wat duurder zal maken in het buitengewoon basisonderwijs en in het buitengewoon secundair onderwijs wat goedkoper, ten opzichte van het verleden?

Mevrouw Meuleman verwijst naar de reistijden. Ik bekijk het wat breder dan enkel type 9. Als het M-decreet zorgt voor kortere rijtijden en minder leerlingen in het buitengewoon onderwijs, maakt ook dat een verschil. Ik zeg niet dat alle bussen kunnen wegvallen. Maar trajecten worden misschien korter, of er doen minder kinderen een beroep op het leerlingenvervoer. Daar komen misschien wat middelen vrij, die niet per se in het waarborgfonds moeten, maar toch kunnen worden aangewend om de ritten voor alle kinderen in het buitengewoon onderwijs korter te maken.

U herinnert zich, toen u bij ons in de stad op bezoek was, minister, dat we op een heel grote campus tso en bso waren. De directrice zei toen dat er een dertigtal leerlingen met ASS in het gewone onderwijs zaten, omdat ze een aanbod dierenzorg en plantkunde in tso en bso hebben dat voor die kinderen en ouders zeer aantrekkelijk is, ze een internaat hebben en het een heel groene campus is. Die drie factoren maakten dat nogal wat ouders hun kinderen aan die school toevertrouwen. In het M-decreet stellen we dat er ook middelen moeten gaan van het buitengewoon onderwijs naar ondersteuning van kinderen in het gewone onderwijs. Dan vraagt zo'n school: zullen we worden ondersteund? Zij verwachten niet dat de kinderen met ASS wegstromen, of er nu een aanbod van type 9 in de buurt is of niet. Net omdat die school heel inclusief met die mensen werkt, maar natuurlijk met minder middelen dan andere scholen in het buitengewoon onderwijs. Minister, gaat het over dergelijke situaties? Ik wil oproepen om daarvoor te zorgen.

Er wordt gevraagd naar een beroepsprocedure, als er blinde vlekken zijn, als er scholen zijn die willen bijsturen waar dat kan, al heb ik ook gehoord dat sommige scholen geen dossier meer willen indienen. Als er een negatieve doorlichting van de inspectie is geweest, zal een bijsturing langer duren, dan indien bepaalde criteria minder goed werden omschreven in het dossier. Ik kijk naar de collega's van de meerderheid, misschien moeten we dan mild zijn, en kan het worden geregeld via een besluit van de Vlaamse Regering of een amendement. Dan moeten we niet twifelen, denk ik, maar dat zeg ik heel persoonlijk. Ik zie enkele hoofden instemmend knikken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): In Oost-Vlaanderen zijn er effectief blinde vlekken. De zorg die mevrouw Meuleman uitspreekt is ook de mijne. Maar, minister, als u beroepsmogelijkheden mogelijk maakt, moet u wel zorgen voor zeer stringente criteria, om achteraf geen grote juridische problemen te hebben.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Mevrouw Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Ik ben gecontacteerd door ouders in West-Vlaanderen, blijkbaar zit daar ook een blinde vlek. Ik schrik wel van de cijfers, het verschil tussen vierduizend en achtduizend kinderen. Scholen hebben zeer goed hun best gedaan, denk ik dan, degene die er door zijn toch, om hun verslagen heel goed te motiveren en ervoor te zorgen dat ze in aanmerking kwamen.

Wel geruststellend vind ik dat leerlingen met ASS in scholen die nu geen toestemming hebben gekregen, heel hun schoolloopbaan kunnen blijven. Dat is een hele geruststelling voor de ouders, voor de kinderen in se ook. De tussenoplossing van gon-begeleiding in het gewone onderwijs voor die kinderen kan blijven behouden. Dat is een heel belangrijke boodschap, die we zeker moeten doorgeven, zodat de scholen dat goed weten. Daarover bestaat veel bezorgdheid bij ouders en schoolbesturen, naar aanleiding van het M-decreet. Ook al hebben de scholen de goedkeuring niet, ze kunnen blijven voortwerken met de leerlingen die er zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben bereid tot veel. Type 9 is een nieuw type. Voor mij is het allereerste criterium de kwaliteit. Daar mogen we geen toegevingen op doen. Zowel mijn inspectie als AgODi hebben adviezen gegeven. Ik dacht dat we nooit door dat dossier zouden geraken: al die aanvragen die zijn binnengekomen, in de overgang tussen twee legislaturen. Ik ga ervan uit dat als een school een aanvraag indient, die dat met heel veel zorg doet. Het gaat om een nieuw type. Daar moet je veel aandacht aan besteden. Het cruciale ijkpunt is voor mij: de kwaliteit moet oké zijn. En bovendien moet je veel zorg besteden aan de manier waarop je een aanvraagdossier indient.

Die beroepsprocedure was mijn eerste reflex. Nu is het de Raad van State. Maar er zijn nog aanvragen voor types. Als we nu holderdeholder een beroepsprocedure maken voor type 9, wat gaan we dan doen met al die andere aanvragen? Je moet het toch globaal bekijken. Je kunt het niet voor de ene wel doen en voor de andere niet. Ik vind het tricky. Ik vind het wel logisch, maar toch ook niet zo.

De tussenoplossing die ik vandaag heb voorgesteld, is dubbel. Sowieso kunnen kinderen die al in het buitengewoon onderwijs zitten met een attest daar blijven. Mijnheer De Ro, u hebt het goed begrepen: het is het M-decreet. Dat betekent zo veel mogelijk inclusief onderwijs. Het betekent dus ook dat kinderen met ASS uiteraard in de gewone scholen kunnen blijven en dat de gon-ondersteuning blijft bestaan.

Ouders met kinderen met bijzondere en specifieke zorgnoden bekijken dat heel anders, los van de geobjectiveerde nood. Sommige ouders willen hun kind zo veel mogelijk in het gewone onderwijs houden, andere niet. Het zal ook met het kind te maken hebben. We hebben de rijkdom in Vlaanderen dat we de keuze hebben, dat we die twee types hebben. De CLB's gaan daar op de meest verantwoorde wijze mee om.

Mijnheer De Meyer en mevrouw Meuleman, ja, Zuid-Oost-Vlaanderen heeft witte vlekken. Ik hoop dat wij dat zo snel mogelijk kunnen oplossen. Dat is in andere provincies minder uitgesproken. Ik begrijp dat een paar scholen ongelukkig zijn. Wij hebben er anderzijds ook heel veel gelukkig kunnen maken. Er waren zeer veel zeer goed onderbouwde aanvragen. Er zit ook geen rem op. Het is niet zo dat we nu de andere strenger zullen bekijken. De lat blijft gelijk liggen, ook voor de andere scholen van het buitengewoon onderwijs die type 9 willen organiseren.

Het decreet bepaalt niet dat ik dit nu herwerk. Maar ik suggereer u het volgende. Als u wilt nadenken over een procedure, geen probleem. Maar wees dan transparant in de manier waarop u het bekijkt. Doe het niet voor één type, voor type 9. En, mijnheer De Meyer, we zijn nu ook beroepsprocedures aan het wegnemen. Dat zorgt ook voor discussies. Wees daar voorzichtig in en doe het niet holderdebolder.

Mevrouw Meuleman, in de school waarover u het hebt, zijn er vijf kindjes. We zijn samen met die school aan het bekijken hoe we dat kunnen oplossen, zodat die afstand niet moet worden afgelegd en zodat ze nog een jaar in het gewoon onderwijs kunnen blijven met GON-ondersteuning en een nieuwe aanvraag voor het volgend schooljaar indienen. Met mijn administratie proberen we echt op maat van de noden te werken. We doen wat we kunnen in die omstandigheden.

Van een beroepsprocedure ben ik niet overtuigd. Dan zou dat nog allemaal moeten gebeuren, en het schooljaar begint in september. Wanneer begint een mens zich te organiseren?

Ik ben dus wat bezorgd. Chapeau voor de mensen van de inspectie en de administratie en de diensten, voor de manier waarop ze dit dossier hebben verwerkt. Er is heel veel overleg aan voorafgegaan.

Mevrouw Meuleman, ik ben voorzichtig in mijn bewoordingen en ik veroordeel niet, maar er zijn inderdaad enkele scholen waarbij in de motivatie van het dossier wat fout moet zijn gelopen. We zien dat de anderen het op een excellente wijze doen. Ik vind het spijtig dat het daar fout moet lopen. Maar mijn basiszorg is kwaliteit. Dat is voor mij het enige wat cruciaal is. We hebben een nieuw type en het moet er 'boenk' op zijn wat de kwaliteit betreft. Dat moet je uit het dossier kunnen afleiden, er is geen andere oplossing.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik pleit absoluut niet voor de ene of de andere school. U zei dat ik in DORIS de motivatie kan bekijken. Ik heb ze gelezen. Ik heb misschien de foute stukken gelezen, maar het is redelijk beperkt. U zegt dat uw kabinet en uw administratie de afgelopen weken inspanningen hebben geleverd om scholen met een negatieve beoordeling te informeren over waar het kalf gebonden ligt in het dossier. Toen ik het las, dacht ik dat er zeker scholen moeten bij zijn waar het echt kantje boord was bij de beoordeling, scholen die er heel dicht bij zaten. Daarom denk ik spontaan aan die beroepsprocedure. U zegt dat u hebt gedelibereerd tot u alle goede scholen overhield en dat de scholen die niet zijn goedgekeurd echt wel fundamentele kwalitatieve tekortkomingen in hun dossier hadden. Dan kan ik begrijpen dat we niet holderdebolder te werk kunnen gaan. Maar zijn er, bijvoorbeeld in de blinde vlekken, geen scholen die heel dicht bij een positieve evaluatie zaten? Als er alleen maar een schriftelijke procedure was, dan was er misschien een mondelinge deliberatie mogelijk. Daar moeten we in de toekomst wel eens over durven na te denken. Het is het engagement van scholen, je merkt dat er daar een ontgoocheling is.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben het er absoluut mee eens dat kwaliteit de eerste bezorgdheid moet zijn. Maar de regionale spreiding en het niet hebben van te grote witte vlekken zijn toch ook echt een gerechtvaardigde bezorgdheid. Het is niet opportuun om die kinderen langer op de bus te laten zitten. Daarom vraag ik om te bekijken of er nog oplossingen mogelijk zijn en om die witte vlekken weg te werken.

Minister Hilde Crevits: Ik kan niet in detail ingaan op de dossiers. Mijn diensten hebben deze dossiers geëvalueerd. We hadden inderdaad voor de

dossiers op het randje kunnen stellen dat ze nog eens mondeling konden worden toegelicht. Dat interesseert mij wel, maar er zal dit jaar geen oplossing voor zijn. In de plaats van een beroepsprocedure zou je onmiddellijk, bij de eerste aanvraag, een mondelinge toelichting kunnen vragen. Ik zal dit met mijn diensten eens bespreken. Dat zou voor de toekomst al veel zaken kunnen verhelderen. Maar wie een dossier indient, moet weten dat hij het goed moet motiveren. Misschien heeft in dit geval de school het wat onderschat en gedacht er sowieso bij te zullen zijn. Dat zou kunnen. Ik kan niet in het hoofd kruipen van de mensen die het dossier hebben ingediend.

Ik ben gevoelig voor die regionale spreiding. Het is zeker niet de bedoeling die kinderen te ver te laten rijden. Ik sta open voor alle suggesties. Wat we vooral proberen te doen, is: op maat van de scholen, zeker de scholen die een nieuwe aanvraag willen indienen, bekijken hoe we dat jaar op een goede manier kunnen overbruggen, zodat we voor die kinderen en voor hun ouders een oplossing voor volgend jaar kunnen vinden. Ik heb ook gezegd dat de deur blijft openstaan, zeker in regio's waar er een tekort is. Maar nu zit ik vast. Het is moeilijk om het zomaar te doen. Het moet wel oké zijn, wat we doen.

De mogelijkheid van een mondelinge toelichting in plaats van een procedure is er zeker voor de volgende jaren. Dan is er geen beroepsprocedure, maar dan is er wel al een gesprek mogelijk, niet voor iedereen maar voor sommige. Ik wil dat eens met mijn diensten bekijken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Task Force Onderwijs voor de Vlaamse Rand – 1133 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik wil vragen naar de stand van zaken in verband met de Task Force Onderwijs voor de Vlaamse Rand. De aanleiding is het gegeven, dat we uiteraard al langer kennen, van de aanwezigheid en de instroom van veel anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in de Rand. Dat wordt nog bevestigd door het nieuwe cijfermateriaal dat ik naar aanleiding van een schriftelijke vraag heb gekregen.

Taalachterstand, het begeleiden van kinderen met taalachterstand, leerachterstand vermijden, de scholen ondersteunen in hun Nederlandstalig taalbeleid: al deze aspecten zijn opgenomen, minister, in wat u in uw beleidsnota hebt aangekondigd als de oprichting van een Task Force Onderwijs voor de Vlaamse Rand. Die taskforce heeft een dubbele doelstelling: de bestaande methodieken, die al op het terrein hun doeltreffendheid hebben bewezen, synthetiseren, en ervoor zorgen dat deze positieve methodieken nog actiever worden geïmplementeerd.

Minister, hoe staat u tegenover de nog steeds stijgende instroom, onder meer ook vanuit Brussel, zoals de laatste cijfers hebben bewezen? Hoe staat het met de oprichting van de taskforce als dusdanig? Zijn er al stappen gezet? Zijn er eventueel al resultaten? Naar welke methodieken kijkt u uit?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy (CD&V): Ik ben blij dat de heer Segers de vraag stelt, en ik ben nog meer verheugd dat hij erin slaagt het zo kort te houden.

Het is belangrijk voor het onderwijs in de Vlaamse Rand dat we niet alleen kijken naar de capaciteit, maar ook naar alle zaken die daarbuiten een bepalende rol spelen in de regio, in het bijzonder de taalachterstand. Hoe kunnen we een gemeenschap bouwen rond een school, om het in het algemeen te zeggen? Ik ben blij dat de heer Segers nog eens de aandacht vestigt op uw initiatief, minister. Wij juichen dat initiatief toe en ik wacht op uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Minister, de bekommernissen van Open Vld ter zake zijn bekend. Wij zijn ook zeer blij dat we met u voortwerken aan de capaciteitsuitbreiding in Brussel en de Rand. Uiteraard heeft wat in Brussel gebeurt zijn invloed op de Rand rond Brussel. Kinderen die geen plaats vinden in het Brussels Nederlandstalig onderwijs gaan vandaag al in groten getale naar de Brusselse Rand – en dan gaat het niet alleen om gemeenten die grenzen aan Brussel, maar ook om gemeenten als Roosdaal en Ternat. Het probleem wordt steeds nijpender.

Ik kijk uit naar de resultaten van de taskforce en naar de initiatieven die zullen worden genomen om de kinderen die naar school gaan in de Rand taliger te maken en om die scholen en leerkrachten de komende jaren sterker te ondersteunen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De cijfers zijn een doorzetting van een evolutie die al langer gaande is in de Vlaamse Rand. Er is vandaag nog altijd tweerichtingsverkeer. Er zijn nog steeds 3349 leerlingen in het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel en 5624 leerlingen in het secundair onderwijs in Brussel woonachtig in een Vlaamse gemeente. Daar komen nog een kleine 20.000 leerlingen bij uit de Vlaamse Rand, die in het Franstalig onderwijs in Brussel of Wallonië ingeschreven zijn. Die cijfers vertellen natuurlijk niet het volledige verhaal van de wisselwerking tussen Brussel en de Vlaamse Rand. Ze geven wel de relatie aan tussen de woonplaats en de plaats waar leerlingen naar school gaan. Ze brengen niet de verhuizingsbewegingen in kaart. Onderzoek daarover wijst uit dat de bevolkingsaan groei in de Vlaamse Rand vooral wordt bepaald door migratie uit Brussel. Dat is geen groot geheim voor jullie. Het socio-economisch profiel van de verhuizers is hoger dan gemiddeld in Brussel, en het gaat in toenemende mate om mensen met een niet-Belgische origine. Ik verwijs hiervoor naar een bijdrage in Brussels Studies van 23 februari 2015 van Filip De Maesschalck, Tine De Rijck en Vicky Heylen.

Op basis van de cijfers die ik net heb genoemd, schuiven we drie beleidslijnen naar voren.

Ten eerste moeten scholen in de Vlaamse Rand en in Brussel werk maken van een performant talenbeleid, om leerlingen die thuis geen Nederlands spreken zo goed mogelijk te helpen de onderwijstaal te beheersen. De ondersteuning inzake taalvaardigheid die door het Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten (SNPB) werd verleend aan de basisscholen in de Rand, wordt nu geïntegreerd in de middelen van de pedagogische begeleidingsdiensten, om die zo snel en dicht mogelijk ter plaatse te krijgen.

Twee. De capaciteitsproblemen in de Vlaamse Rand en Brussel zijn met elkaar verbonden, er is een zeer sterke wisselwerking tussen beide gebieden. Ik had het er al over. Bij de uitwerking van het masterplan scholenbouw is dit een aandachtspunt en een voorbeeld van de noodzaak om de problematiek niet enkel op gemeentelijk niveau te benaderen. De capaciteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel moet met andere woorden voldoende zijn, onder meer om de druk op het onderwijs in de randgemeenten te verminderen. Uiteraard moet in de Vlaamse Rand zelf

eveneens een beleid worden gevoerd. Kleinere gemeenten die moeite ondervinden om zelf een masterplan uit te werken, zullen op basis van de capaciteitsmonitor beter in staat moeten zijn de noden in hun gemeente in kaart te brengen.

Het is de eerste keer dat ik over die capaciteitsdossiers moet oordelen. Dit is geen kritiek op wat er bestaat, maar ik blijf het vreemd vinden dat we dit zo gemeentelijk bekijken. De Rand en Brussel zijn met elkaar verbonden. Het is een moeilijke afweging, zeker als je alle noden ziet.

Dan de derde beleidslijn. Het fenomeen van suburbanisatie in de Vlaamse Rand is een duidelijk feit, maar doet zich in de Vlaamse Rand op ongelijke wijze voor. De Vlaamse Rand zelf is dus geen homogeen gebied, wat betekent dat je in bepaalde zones een andere aanpak nodig zult hebben.

De taskforce wordt zeer binnenkort opgericht. We zijn het eens geraakt over de samenstelling. Dat is al een hele stap vooruit. Ik deel u met veel plezier die samenstelling mee. Uiteraard zal mijn eigen beleidsdomein erin vertegenwoordigd zijn, samen met de Cel Vlaamse Rand van het departement Bestuurszaken, vzw 'de Rand' en het Platform van Gemeenten uit de Vlaamse Rand. Ik laat ook vertegenwoordigers toe vanuit de scholen: de scholengroepen 9 en 10, een vertegenwoordiging vanuit het vrij gesubsidieerd onderwijs, een vertegenwoordiging vanuit het officieel gesubsidieerd onderwijs. Er zijn ook: een ervaringsdeskundige uit de Brusselse context, de provincie Vlaams-Brabant, het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant, vertegenwoordigers van de pedagogische begeleidingsdiensten en een vertegenwoordiger van het Centrum voor Taal en Onderwijs van de KU Leuven. De taskforce is een werkgroep binnen de onderwijsadministratie en wordt ook van daaruit aangestuurd. Mijn administratie zal het voorzitterschap ervan opnemen.

De taskforce heeft tot doel om ideeën uit te wisselen tussen experts uit het onderwijsveld en experts op het vlak van specifieke aandachtspunten van de Vlaamse Rand, waaronder het taalbeleid. De expertise die daarrond al in Brussel werd opgebouwd, moet binnen de taskforce dan ook zeker een plaats krijgen. De beleidsmatige aandacht voor het talenbeleid in de Brusselse scholen is hoger dan in de rest van Vlaanderen en evolueert ook positief. Als scholen uit Brussel en de Vlaamse Rand de handen in elkaar slaan, zullen we er beter in slagen om de knowhow die er is om te zetten in resultaten.

De taskforce moet ook een forum bieden waar schoolbesturen die met gelijkaardige situaties te maken hebben ideeën kunnen opdoen. Daarnaast zal de taskforce ook input bieden aan de begeleidingsdiensten die nu ook al goede praktijken verder verspreiden. Ook binnen de scholengemeenschappen kunnen scholen elkaar versterken. Dat doet mij besluiten dat de bestuurlijke schaalvergroting daarin ook een rol kan spelen doordat de samenwerking tussen scholen binnen één bestuur kan worden versterkt.

Scholen moeten sedert 1 september 2014 het niveau van de onderwijstaal van leerlingen bij de eerste instroom in het gewoon lager onderwijs en het gewoon voltijds secundair onderwijs screenen, waarna ze, indien het resultaat daartoe aanleiding geeft, in een vervolgtraject moeten voorzien. We hebben een paar weken of maanden geleden die hele discussie gevoerd.

Scholen zijn vrij in de invulling van dit traject, bijvoorbeeld met een taalbad, maar het is net hier dat de taskforce inspirerende voorbeelden kan verzamelen.

Ik doe geen voorafname betreffende de 'good practices' of 'werkbare methodieken'. Dat is de taak van de werkgroep. Ik wil ook de vertegenwoordigers uit het werkveld en de experts volop de kans geven om te komen tot een analyse en een aantal aanbevelingen.

Met alle respect voor de resultaten die deze werkgroep ongetwijfeld zal bereiken, wil ik wel onderstrepen dat de keuze van de methodieken ook in de toekomst tot de expliciete bevoegdheid van de scholen zelf blijft behoren. Die werkgroep kan wel inspirerend en faciliterend werken.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers (N-VA): Minister, het is inderdaad een hele boterham om dit probleem aan te pakken. U had het over de plannen van de taskforce en dat lijkt zeker al de goede richting uit te gaan. U maakt enkele terechte opmerkingen over capaciteitsproblemen in de gemeentelijke situatie en dat dat beter regionaal wordt bekeken. In de nabije toekomst zullen we daarover nog debatteren, met nog enkele vragen om uitleg in de pijplijn. Hier gaat het echt over de methodieken. Vanuit het veld – dat hoor ik van enkele schoolbesturen – vraagt men dat de overheid een kader creëert. U hebt geschetst wat de taskforce zou kunnen bieden aan de scholen. Wel, dat gaat de goede richting uit. We kijken met spanning uit naar de eerste bijeenkomsten van de taskforce en de eerste ideeën die daar opborrelen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy (CD&V): Dat de problematiek onlosmakelijk verbonden is met Brussel, daarmee trap ik een open deur in. In de samenstelling van uw werkgroep lees ik dat we de ervaring die we hebben met bepaalde problemen in Brussel – die dat in veel extremere mate kent en er ook oplossingen voor heeft gevonden – overnemen en introduceren in de werkgroep Vlaamse Rand, zodat we bepaalde zaken die niet goed zijn gelopen, kunnen voorkomen, maar vooral dat we zaken die wel goed lopen, proactief kunnen introduceren. Het is een goede zaak dat die taskforce van start gaat. Het is de eerste keer dat alles in verband met dit probleem op een structurele manier bijeen wordt gebracht.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): De expertise bij het SNPB en bij Voorrangbeleid Brussel mag absoluut niet verloren gaan. De zaken worden nu anders georganiseerd door de pedagogische begeleidingsdiensten. Voor ons is het fundamenteel dat wordt ingezet op de bijzonderheden van scholen in de Rand met een zeer gemengde populatie, zodat de expertise van Voorrangbeleid Brussel zeker niet verloren gaat.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Brusseel, ik ben het eens met uw opmerking. In de begroting heb ik uitvoerig gemotiveerd hoe de beslissing over het SNPB tot stand is gekomen. Het is juist de bedoeling dat de expertise niet verloren gaat, en dat de structuur op zich niet nodig is om te doen wat moet worden gedaan. Ik neem uw opmerking mee.

Mijnheer Segers, u zei dat u met spanning de resultaten afwacht. Ik hoop dat het een positieve spanning is. Ik kijk ernaar uit.

Mijnheer Van Rompuy, ik ga akkoord met uw opmerkingen, zeker dat het de eerste keer is dat er structureel zal worden gewerkt. Dat is zo. Ik kom uit het diepe West-Vlaanderen en was niet vertrouwd met de complexe verhoudingen in de Brusselse Rand, met de tekorten in Brussel die doorwegen op de Rand en de wisselwerking tussen die twee. Er is zeer, zeer dringend nood aan gestructureerd overleg. Van schepenen in de Rand horen we dat men al op heel veel plaatsen bezig is met good practices. Dat moet je kunnen delen met elkaar om zo de problematiek beter te lijf te kunnen gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgend aantal leerlingen in het secundair onderwijs dat van school wordt gestuurd
– 1152 (2014-2015)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, in het schooljaar 2008-2009 werden 768 leerlingen van school gestuurd. Dat is het cijfer dat ik heb gevonden. Twee jaar later was dat aantal al opgelopen tot 1850. Een rapport van de Kinderrechtencoalitie stelt dat er in 2012-2013 2793 leerlingen definitief werden uitgesloten op school. Dat is een correctie op de cijfers die ik eerder heb gegeven en waarover onduidelijkheid was. Er zit een stijgende lijn in die schorsingen en dat zorgt voor bezorgdheid, niet alleen bij mezelf, maar ook bij de Kinderrechtencoalitie en de kinderrechtencommissaris enzovoort.

Het decreet betreffende de rechtspositie van de leerling in het secundair onderwijs stelt dat de school twee tuchtmogelijkheden heeft: een tijdelijke schorsing en een definitieve schorsing. Na het inwinnen van het advies van de klassenraad, ligt de bevoegdheid tot preventieve schorsing of tuchtmaatregelen bij de directeur van de school. Het decreet bepaalt verder dat de betrokken leerling toegang heeft tot een beroepsprocedure. Dat beroep wordt behandeld door een beroepscommissie die voor de meerderheid bestaat uit leden van het bestuurspersoneel, het onderwijzend personeel en de klassenraad. Maar het is de directeur van de school die kan beslissen om een klassenraad bijeen te roepen om opnieuw een evaluatiebeslissing te nemen.

Dit is meteen waar het schoentje knelt: spreekt men van een objectieve beslissing als de personen die de leerling in de eerste plaats hebben geschorst, moeten beslissen over de evaluatie van de beslissing? Dat baart mij zorgen. Het Kinderrechtencommissariaat stelde in haar jaarrapport van 2014 vast dat een derde van de schorsingen gebeurt in de maanden mei en juni. Dit is een bedreiging voor de slaagpercentages van de betrokken leerling, die vaak al een moeilijk schoolparcours loopt. Daarom vragen het Kinderrechtencommissariaat en de onderwijskoepels aan de overheid om de welzijns- en onderwijssector beter te laten samenwerken om die jongeren een aangepast toekomsttraject te bieden. De vraag is of er altijd een welzijnstraject nodig is, of de uitsluitingen altijd wel een dergelijke dramatische situatie verhullen.

Het is duidelijk dat die leerlingen van de ene school naar de andere sturen niet de meest duurzame oplossing is. Een aantal van die leerlingen zit gedurende zeer lange tijd thuis. Het zijn pubers met moeilijkheden. Die ouders hebben er niet altijd opvangmogelijkheden voor. We hebben hier dus te maken met een prangend probleem voor de leerlingen die worden getroffen.

Op een vraag om uitleg van mevrouw Celis aan uw voorganger minister Smet, antwoordde hij dat de stuurgroep Onderwijs-Welzijn-Jeugd bezig was met verdere engagementen waaruit bleek dat er nood was aan flexibilisering, werking op maat en een goede dispatching. Minister Smet stelde dat er meer moest gebeuren voor een nauwere samenwerking met de school en dat er meer aandacht moet zijn voor re-integratie van de leerling.

Minister, wat is de stand van zaken van deze stuurgroep en zijn er al concrete initiatieven genomen? Bestaat er een draagvlak voor de creatie van een

onafhankelijke Vlaamse beroepscommissie die zich over dergelijke zaken kan buigen, een commissie, zeg maar, met meer externen dan nu het geval is?

Het Kinderrechtencommissariaat krijgt ook vaak te horen dat de communicatie met de schooldirectie ondermaats is en pleit voor een externe klachtencommissie om hieraan te verhelpen. In welke mate is het mogelijk zo'n klachtencommissie op te richten? Het rapport Leerplicht toont aan dat in 2009-2010 8,4 procent van de leerlingen na een definitieve uitschrijving wegens tucht een bepaalde periode nergens waren ingeschreven. Hoe evolueert dit cijfer? Hebben we daar zicht op? Welke maatregelen bent u van plan te nemen om deze leerlingen zo snel mogelijk opnieuw op de schoolbanken te krijgen?

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Mevrouw Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, het systematisch stijgend aantal leerlingen dat van school wordt gestuurd, vraagt inderdaad om actie. Ik sluit me deels aan bij mevrouw Brussee dat het systeem voor re-integratie moet worden aangepakt en uitgebreid. Hier moeten we net een nuance maken. Een systeem van re-integratie houdt inherent in dat de leerling in kwestie uit het reguliere systeem werd gehaald en van school werd gestuurd. We mogen de straffeloosheid ook niet aanmoedigen.

Het jaarrapport van het Kinderrechtencommissariaat van 2014 stelt inderdaad dat ongeveer een derde van die schorsingen gebeurt in de maanden mei en juni. Mevrouw Brussee zegt dat dat een bedreiging is voor het slaagpercentage. In zekere zin ga ik daarmee akkoord, maar ik wil toch een belangrijke kanttekening maken. We kunnen die vaststellingen ook op een andere wijze interpreteren. Leerlingen worden niet zomaar van school gestuurd. Meestal vertonen ze zeer ernstig gedrag dat niet enkel hun eigen schoolloopbaan ondermijnt, maar ook die van hun vrienden en medeleerlingen negatief beïnvloedt. De scholen in kwestie ondernemen meestal meerdere pogingen om met de leerling te praten, om oplossingen te vinden en om de ouders erbij te betrekken. Het lijkt me vanzelfsprekend dat de leerling niet bij het begin van een schooljaar van school kan worden gestuurd aangezien men de nodige en voldoende interventies heeft kunnen toepassen om die leerling tot rede te brengen.

Wanneer dat echt niet lukt, moeten de school en het CLB hun verantwoordelijkheid nemen, niet enkel naar de leerling, maar ook naar de medeleerlingen en klasgenoten. Die moeten niet worden gestraft omdat een leerling zich niet houdt aan de rechten en plichten van de school.

Leerlingen hebben bepaalde rechten, dat is waar, ook leerlingen die voor problemen zorgen. Maar we mogen de andere kant van het plaatje niet vergeten. De andere leerlingen die negatief worden beïnvloed door het gedrag, hebben ook hun rechten. Voor hen is de definitieve uitsluiting van een leerling soms de meest gerechtvaardigde oplossing.

Het is dan ook belangrijk dat we beseffen dat leerlingen van school sturen geen impulsieve beslissing is van de school. Minister, hoe evalueert u het voorstel van het Kinderrechtencommissariaat om eventueel een begeleidingscontract voor die leerlingen in te voeren? Hoe zult u erover waken dat dit geen extra planlast meebrengt voor leerkrachten?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis (N-VA): Minister, dit is duidelijk een vraag naar een werkbaar systeem voor leerlingen die soms met een geweldig brokkenparcours worden geconfronteerd en heel wat scholen doorlopen. Anderzijds zijn er ook scholen met een eigen klimaat en eigen afspraken in een reglement. Dat moet

ook worden nageleefd. Leerkrachten moeten toch wel op een goede en positieve manier hun lessen kunnen geven.

In het verleden hebben we vaak gediscussieerd over bijvoorbeeld time-outprojecten. Dat zijn projecten waarin leerlingen terechtkomen die het heel moeilijk hebben gehad. Denkt u in de richting van bijkomende projecten die daarmee te maken hebben? Ik heb ooit de cijfers opgevraagd van de time-outprojecten over wie daarin zit en hoe de terugkeer naar de school verloopt. Dat is een systeem dat zijn vruchten afwerpt. Misschien denkt u in die richting verder na.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Ik sluit me aan bij de terechte zorg van de collega's. De problematiek is voldoende zwaarwichtig om er de nodige aandacht aan te besteden. Meer samenwerking tussen de welzijns- en onderwijssector is cruciaal in deze materie. Op dit moment zijn er nog steeds te veel definitieve schorsingen in onze scholen. Maar in uitzonderlijke omstandigheden kan veranderen van school wel een oplossing bieden. Dit zeg ik allemaal onder voorbehoud van de drie elementen die ik eerst heb gesteld.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, geachte leden, ik zal proberen kort te antwoorden, maar dat is niet evident, door alle vragen.

U hebt kunnen lezen in het regeerakkoord en in de beleidsnota's dat we hieromtrent initiatieven willen nemen. Een stuurgroep wordt verantwoordelijk voor de uitrol van ons beleidsvoornemen. Ondertussen is die stuurgroep al twee keer samengekomen. Ze bestaat uit vertegenwoordigers van de kabinetten en de onderwijs- en welzijnsadministraties. De eerste opdracht van de stuurgroep is het flexibiliseren van het huidige aanbod aan time-outprojecten naar trajecten op maat voor jongeren die dreigen uit te vallen op school. Hierbij moet ook veel aandacht gaan naar het ondersteunen van de scholen zelf met betrekking tot de manier waarop ze kunnen omgaan met dergelijke jongeren en problemen. Ik wil trouwens ook meegeven dat we ook een actieplan leerrecht aan het maken zijn. Ik heb al gezegd dat het buitengewoon onderwijs voor mij in de hervorming van het secundair onderwijs moet, net als leren en werken, en dan is er het leerrecht, dat eigenlijk het hele veld moet bestrijken en waarin we al die zaken ook meenemen.

Dan is er die beroepscommissie. Het decreet met betrekking tot de rechtspositie van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs is pas dit schooljaar in werking getreden. Dat weet u wellicht allemaal. Daar is een lange onderzoeks- en voorbereidingsfase aan voorafgegaan. Er zijn diverse mogelijkheden bekeken over de situering van de beroepscommissies met betrekking tot definitieve uitsluitingen en omstreden evaluatiebeslissingen van klassenraden. Deskundigheid, neutraliteit en objectiviteit zijn essentieel bij de samenstelling en de werking van een beroepscommissie. Dat wordt ook door iedereen erkend, zowel door de sociale partners als door alle betrokken actoren. De meningen lopen evenwel uiteen over de vraag of dat dan betekent dat de beroepscommissie schoolintern dan wel schoolextern moet zijn.

Een van de mogelijke opties bestond erin om de Raad voor Betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen in het hoger onderwijs uit te breiden met een kamer voor het leerplichtonderwijs, wat neerkomt op een onafhankelijke Vlaamse beroepscommissie. Van deze optie is afgestapt wegens het vermoeden dat een dergelijk rechtscollege een te hoge drempel vormt voor ouders en leerlingen uit het leerplichtonderwijs. Ook voor andere, op Vlaams niveau fungerende beroepscommissies bestond er geen draagvlak bij de sociale partners, omdat ze

de schoolnabijheid, dus de kennis van het profiel en de achtergrond van de leerling, van het leerprogramma, van de schoolcontext, in een beroepsgang als noodzakelijk beschouwen. Uiteindelijk is dan met de sociale partners een consensus gevonden: een beroepscommissie op het niveau van het schoolbestuur die uit schoolinterne en schoolbestuurinterne en -externe leden bestaat en die over de volheid van bevoegdheid beschikt. Dat is dus de reden waarom we zijn gekomen tot waar we nu zijn.

Dan was er de vraag over het Kinderrechtencommissariaat. Het decreet met betrekking tot de rechtspositie van leerlingen zet sterk in op communicatie en bemiddeling. Door ouders en leerlingen tijdig en afdoend te informeren over alle aspecten van het onderwijsgebeuren die hen aanbelangen, moet er een klimaat van wederzijds vertrouwen worden gecreëerd en moet de acceptatie van school- en klassenraadsbeslissingen kunnen groeien. We willen eigenlijk dat op die wijze het aantal klachten en beroepszaken vermindert. Het decreet dateert van 4 april 2014 en is pas dit schooljaar in werking getreden. Uiteraard moeten we dat een kans geven, maar tegelijk bekijken welke de resultaten of de effecten zijn.

Anderzijds is het ook zo dat het decreet op diverse punten al tegemoetkomt aan de desiderata van instanties zoals het Kinderrechtencommissariaat en de Vlaamse Scholierenkoepel. Ik vind het dus een beetje vroeg om nu al meteen aanvullende initiatieven op het vlak van rechtsbescherming te nemen, zoals die externe centrale klachtencommissie. Ik zou toch graag eventjes laten werken wat nu net is gestart. Anders dreigen we ook chaos in het onderwijs te creëren, denk ik.

Bij het cijfer uit het leerplichtrapport werd enkel rekening gehouden met het aantal leerlingen dat om tuchtrekenen is uitgeschreven. Ik kan u wat meer volledige cijfers geven, die uitgaan van alle tuchtmeldingen in de loop van het schooljaar. Daarbij maken we een onderscheid tussen drie verschillende situaties.

Een eerste mogelijkheid – Geen UIT – is dat de uitgesloten leerling niet wordt uitgeschreven. Tijdens die schooljaren mochten minderjarige leerlingen nooit worden uitgeschreven als ze nog geen nieuwe school hadden gevonden. In die groep zitten zowel leerlingen die pas met ingang van het volgende schooljaar worden uitgesloten als leerlingen die in de loop van het schooljaar werden uitgesloten, maar nog geen nieuwe school vonden. De tweede groep leerlingen – UIT...IN – zijn de leerlingen die werden uitgeschreven en die in een andere school werden ingeschreven. De derde groep – UIT – zijn leerlingen die werden uitgeschreven en die niet werden ingeschreven in een andere school.

Uit die cijfers blijkt dat het aantal definitieve uitsluitingen zonder directe nieuwe inschrijving lichtjes is gestegen tussen 2010 en 2013, van 9,37 procent naar 9,70 procent. Dat is dus die derde categorie. Ik heb het tabelletje bij, maar ik zal dat niet voorlezen. Ik zal dat dus bij het verslag laten voegen (zie [bijlage](#)). Dan hebt u die cijfers.

Welke maatregelen zijn we van plan te nemen? Zoals ik al heb gezegd, werken we aan een geïntegreerd beleid met betrekking tot leerrecht, spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten, omdat die zaken voor mij onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Die problematieken zijn sterk verbonden en vragen dus, zoals ik al zei, een geïntegreerde aanpak. Mevrouw Brusseel, de definitieve uitsluitingen worden daar mee in opgenomen. Met het recente decreet met betrekking tot de rechtspositie van de leerling zijn de procedures duidelijk gemaakt. Misschien moeten we nog wat explicieter communiceren over wat er allemaal bestaat. Op het terrein winnen herstelgerichte oplossingen voor conflicten op school steeds meer aan aandacht. We zien dat steeds meer scholen er ook mee aan de slag gaan en dat er ook heel wat aanbod qua nascholing is op dat vlak. Ik sta ook echt achter die aanpak. Mevrouw Celis, nog maar recent heb ik daar trouwens ook naar verwezen in de

plenaire vergadering, toen het ging over de pestproblematiek. Dat komt altijd enigszins samen. Ik ben nieuw in het beleidsdomein, maar ik vind dat leerrecht, spijbelen, vroegtijdig schoolverlaten en pesten enigszins samenhangen. We moeten dat alomvattend proberen te bekijken. Veel instrumenten die bestaan, kunnen we ook daarvoor allemaal inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel (Open Vld): Het is inderdaad nog een beetje vroeg om conclusies te trekken, en zeker om nieuwe acties te gaan vastleggen. Er wordt echter gewezen op een aantal knelpunten, en ik was daar wel gevoelig voor. Daarom heb ik de vraag gesteld, en ook vanuit een algemene filosofie: als je ziet dat die cijfers stijgen, dan voel je dat er iets aan de hand is in de samenleving, in de scholen. Dan voel je dat er kinderen zijn die niet goed in hun vel zitten, en dat dit aantal ook in stijgende lijn gaat. Dat is een grote bekommernis van mij. Ik heb de getuigenissen gelezen in het jaarverslag van de kinderrechtencommissaris. Ik schrok toch wel van een aantal zaken.

Mevrouw De Meulemeester, soms is het inderdaad zo dat een leerling al dan niet tijdelijk van school moet worden gestuurd, omdat hij of zij een probleem vormt voor de andere leerlingen. Absoluut. Ik pleit absoluut niet voor straffeloosheid, integendeel. Als de zaken escaleren, als er geweld in het verhaal komt, dan moet je ingrijpen. Uit een aantal getuigenissen blijkt echter dat het eigenlijk gaat over een escalatie van slecht opgeloste conflicten, waarbij ik zie dat de volwassenen een zekere koppigheid aan de dag leggen waarvan ik vind dat die niet thuishoort in een pedagogische context.

Ik ben met andere woorden echt wel geschrokken van een aantal getuigenissen. Ik vind dat leerlingen, ook diegenen die lastig zijn, die een vervelende puberteit hebben, ook rechten hebben. Ook al ervaart iedereen dat kind als lastig, het is nog altijd wel een kind, ook al is dat al 16,17 jaar. Diegenen hier die al pubers in huis hebben gehad, weten dat, denk ik, ook zelfs wel beter dan ik. Daarom pleit ik ervoor om met een heel open blik naar deze situatie te kijken.

Minister, daarom vind ik het belangrijk dat die cijfers inderdaad worden gemonitord en dat er een goede communicatie en nascholing is. Misschien kan er al worden gekeken naar die knelpunten die worden geciteerd door de Kinderrechtencoalitie. Ik geef een voorbeeld: scholen zouden zelf mee moeten helpen zoeken naar een alternatief, naar opvang, met een CLB bijvoorbeeld, zodat een leerling die uit een school wordt weggehaald, zo snel mogelijk in een andere school terechtkomt. Ik vind het fundamenteel dat er meteen een zeer herstelgerichte aanpak is.

Voor het overige zal ik niet ingaan op elk facet van uw antwoord. Ik ben zeer tevreden met uw antwoord.

Wat die te hoge drempel voor een externe beroepscommissie betreft, dat hangt ervan af hoe sterk je over die externe beroepscommissie communiceert ten overstaan van de ouders. Ik denk immers dat mensen die echt het probleem willen oplossen, de weg wel zullen vinden. Het is vooral belangrijk dat mensen het gevoel hebben dat hun zaak met heel veel rechtvaardigheid wordt behandeld. Dat wou ik toch even meegeven.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Mevrouw Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Wat mevrouw Brusseel ook aangeeft, is heel belangrijk: die problematische leerlingen mogen natuurlijk niet in een roulatiesysteem van de ene school naar de andere terechtkomen zonder dat er inhoudelijk iets wordt gedaan aan hun problemen. Daar ben ik het volledig mee eens. Bijvoorbeeld in Beveren hebben we een time-outsamenwerking met

diverse scholen die echt wel werkt. Het is tot op heden gelukt om leerlingen eventjes tien dagen echt in een time-outproject te zetten en ze dan te heroriënteren. In datzelfde GTI hebben we ook al een leerling echt moeten uitsluiten uit de school, omdat het zo bleef. Alle moeite is gedaan ter zake. Er is bijna meer dan een schooljaar over gedaan, maar die leerling is uiteindelijk in het tweede schooljaar van school gestuurd omdat dit gewoon niet wou werken, omdat het niet ging. Dat lijkt me dus wel belangrijk. Bij die problematiek is het voor de scholen ook wel belangrijk dat ze toch altijd ergens – laat het me letterlijk en stout zeggen – een stok achter de deur te hebben, dat ze, als het echt niet meer gaat, wel die mogelijkheid hebben om die leerling van school te sturen.

Minister, we wachten dan natuurlijk op dat leerrechtplan. Hebt u er een idee van wanneer we dat kunnen krijgen en inzien? Het is maar een vraag.

Minister Hilde Crevits: We doen ons best.

Mevrouw Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Dus niet voor de paasvakantie.

Minister Hilde Crevits: Als het van mij afhangt wel. Dit hangt immers samen met alles wat we ook willen doen met betrekking tot leren en werken. We volgen hier ook de commissies. Tegelijk moet ik ook wat planlast liquideren uit het onderwijs, moet ik ook schoon schip maken met betrekking tot al die projecten die er nu bestaan in het kader van de time-outs en zo. We moeten toch wel voldoende zorg hebben. Ik wil ook geen one-shots doen. Het gaat ook over centen, maar ook over veel meer dan dat. Ik zou er eigenlijk al mee kunnen zijn gekomen, maar we zijn het nog wat aan het verbeteren. In het onderwijs is het vaak zo: hoe meer je ernaar kijkt en ermee bezig bent, hoe voorzichtiger je bent om de sprong te maken. Laat dat dan een positieve eigenschap zijn, dat we daar met heel veel zorg mee omgaan.

Mevrouw Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Dat is ook de bedoeling. We kunnen ook samenwerken ter zake.

Minister Hilde Crevits: Ja, maar dat is de bedoeling. Ik moet er ook mee naar de regering. Het moet goed zijn. Ook mijn administratie is er heel bekommerd over dat het in orde is, maar er wordt volop aan gewerkt. Dus zo snel mogelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over digitale dossiers in het onderwijs – 1184 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, geachte leden, zoals blijkt uit het jaarverslag van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) over 2013 streeft het agentschap naar een nog betere dienstverlening, waarbij administratieve correctheid wordt gecombineerd met een streven naar duurzaamheid. In die context kiest men zo veel mogelijk voor een digitale administratie. Door het elektronisch personeelsdossier en WebEDISON zijn volgens het jaarverslag al honderdduizenden formulieren en papieren documenten overbodig geworden.

Toch zijn er wellicht nog meer mogelijkheden om de papieren administratie te verminderen. Op dit ogenblik bespaart AgODi volgens het rapport jaarlijks al 1.600.000 vellen papier doordat 22 procent van de personeelsleden in het

onderwijs hebben gekozen voor een digitale salarisbrief in plaats van een papieren versie. In 2013 werd bovendien met de sociale partners een opt-outsysteem afgesproken, zodat de papieren salarisbrief enkel nog zou worden gebruikt als het personeelslid er zelf voor opteert. Andere mogelijkheden zijn de elektronische aangifte bij de RSZ-verplichtingen sociaal risico en het digitaal doorgeven van de pensioengegevens via het project Capelo.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Er is volgens het jaarrapport al een principiële akkoord over het opt-outsysteem. Op 17 februari, toen ik mijn vraag stelde, vroeg ik wanneer de veralgemeende elektronische salarisbrief zou worden ingevoerd. De week nadien las ik goed nieuws, want vanaf 1 september zou daar werk van worden gemaakt. Op 17 februari wist ik dat nog niet. In 2011 heeft AgODi de bestaande DMFA-aangifte – de vroegere RSZ-aangifte – gewijzigd, zodat de gegevens vanaf 2011 elektronisch bij de RSZ worden ingediend. Tegen wanneer wilt u in het kader van het Capeloproject de volledige digitalisering van de pensioendossiers realiseren? Hoe ver staat men met het digitaal schooldossier dat volgens het jaarrapport van AgODi eind 2014 zou worden gerealiseerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, de elektronische salarisbrief wordt in september 2015 de norm. Tot 2009 ontvingen de personeelsleden hun salarisbrief slechts na een wijziging van een van de elementen die het salaris bepalen. Sinds juni 2009 kan het onderwijspersoneel zijn maandelijkse salarisbrief digitaal ontvangen. Daarvoor schrijft het personeelslid zich via de zogenaamde opt-in in. AgODi werkt voor dit project samen met ISABEL, een samenwerkingsprotocol van de banken om aan thuisbankieren te doen. Via de individuele bankpagina kan het personeelslid een kopie van zijn salarisbrief oproepen.

Thuisbankieren is dus een voorwaarde om de salarisbrief elektronisch te ontvangen. Die manier van werken garandeert een goed beveiligde en betrouwbare omgeving. Vandaag hebben al 45.105 personeelsleden vrijwillig ingetekend voor de ontvangst van de elektronische salarisbrief, of een kwart van het totale actieve personeelsbestand. Dat is niet zo slecht, al kan het natuurlijk nog beter.

De elektronische salarisbrief wordt nu de norm voor de personeelsleden die thuisbankieren en die klant zijn bij Belfius, BNP Paribas Fortis, ING of KBC. Personeelsleden die de brief toch niet elektronisch willen ontvangen, zullen nu actie moeten ondernemen via de zogenaamde opt-out. Klanten van AXA, CBC, CPH, Crelan, Deutsche Bank, Fintro, Hello bank, Keytrade en Record Bank kunnen vrijwillig blijven kiezen om de elektronische salarisbrief te ontvangen: het betreft het bestaande systeem van opt-in. De andere banken zijn voorlopig nog niet toegetreden tot het Zoomit-systeem. De personeelsleden die klant zijn bij die banken, kunnen dus geen gebruik maken van het systeem.

AgODI schat dat meer dan 120.000 personeelsleden of 70 procent van het personeelsbestand de elektronische salarisbrief zal ontvangen. Deze procedure werd besproken met de sociale partners, en zij reageerden positief. Vanaf september 2015 treedt de nieuwe procedure in werking. Zo is er voldoende tijd om iedereen op de hoogte te brengen. Dat zal gebeuren via de gebruikelijke wegen: via een brief aan de personeelsleden, de AgODi-website, School- en Lerarendirect, de media en de vaktijdschriften. AgODi werkt voort aan een systeem waarbij de personeelsleden van het onderwijs hun salaris kunnen raadplegen via een beveiligde website.

Wat de tweede vraag betreft: elke maand zorgt het ministerie van Onderwijs voor de personeelsdossiers van ongeveer 180.000 personeelsleden. Dat behoort tot het takenpakket van AgODi en het Agentschap voor Hoger Onderwijs,

Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVOS). Het eerste agentschap neemt het basis-, secundair en deeltijds kunstonderwijs voor zijn rekening, evenals de centra voor leerlingenbegeleiding, de inspectie en de pedagogische begeleiding. Het tweede agentschap staat in voor het volwassenenonderwijs en de hogescholen. AgODi organiseert elke vier jaar – in samenwerking met een extern bedrijf – een klantentevredenheidsonderzoek. Uit zo'n onderzoek bleek dat scholen het moeilijk hadden om de pensioendossiers van hun personeelsleden op te maken. De Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) had ondertussen het Capeloproject – het elektronisch pensioendossier – uitgebouwd om de pensioengegevens te verzamelen. AgODi heeft daar vanaf het begin met veel overtuiging aan meegewerkt. Het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap is voor PDOS de grootste werkgever waarmee de dienst samenwerkt.

Voor de scholen betekent dat een hele planlastvermindering. AgODi en AHOVOS hebben in 2014 de historische gegevens van het onderwijspersoneel gedigitaliseerd. Dat zijn alle personeelsgegevens tot en met 31 december 2010. Eind februari 2015 zijn al 155.000 dossiers van de ongeveer 180.000 personeelsleden digitaal aan PDOS bezorgd, tien maanden voor de afloop van de door de Federale Regering vastgelegde termijn. Dat komt overeen met 89 procent van de door deze instantie gevraagde dossiers. De resterende 11 procent sturen de agentschappen in de loop van 2015 nog op. AgODi gaat nog op dit elan voort: ook voor de 'aangifte sociaal risico' heeft AgODi plannen. Nu moeten scholen voor bepaalde personeelsleden een heel aantal documenten invullen voor de RVA. AgODi en AHOVOS beschikken echter over alle gegevens van die personeelsleden. De agentschappen zullen dan ook rechtstreeks de informatie aan de RVA doorgeven. Zo kunnen scholen meer focussen op hun kerntaken en wordt de administratieve last voor de scholen een heel stuk minder. Het ministerie van Onderwijs maakt zo werk van een klantvriendelijke dienstverlening en zet in op maximale efficiëntie.

Sinds oktober 2014 is het digitaal schooldossier (DIGIS) in productie. In 2014 stuurde AgODi maar liefst 100.000 dienstbrieven voor scholen niet meer op papier op. De rechtstreekse digitale communicatie met de scholen werd de nieuwe manier van werken, via het platform 'Mijn Onderwijs'. Het digitale schooldossier impliceert de omschakeling van de interne papieren schooldossiers naar gestructureerde digitale schooldossiers. Dat gebeurt uiteraard in een beveiligde omgeving. AgODi werkt ook aan de omgekeerde weg: scholen kunnen bepaalde gegevens via 'Mijn Onderwijs' aan het agentschap bezorgen. Dat is een moderne manier van werken waar we volop op inzetten. In 2015 bouwt AgODi voort aan het digitale schooldossier. Er komen een aantal functies bij die de efficiëntie ten goede komen. Het agentschap hecht heel veel belang aan gebruiksvriendelijkheid en planlastvermindering voor de scholen, en wil verder gaan op de digitale weg - dit lijkt wel een promotiespot voor AgODi.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Ik heb uiteraard alle begrip voor de collega's die nu aan het eten zijn, maar ze missen wel zeer belangrijk nieuws. Want de elektronische salarisbrief die vanaf 1 september de norm wordt voor alle personeelsleden van het onderwijs is niet alleen klantvriendelijk, maar ook ecologisch van uitzonderlijke betekenis. Dat komt neer op een besparing van enkele miljoenen vellen papier.

Uw antwoorden op vragen twee en drie zijn zeker niet op te vatten als promotie voor AgODi, want AgODi verdient felicitaties voor het geleverde werk. U verwees er ook al naar: het betekent veel op het vlak van klantvriendelijkheid en planlastvermindering. Het is uitzonderlijk. In deze commissie wordt veel over planlastvermindering gesproken. Wel, ik vind dat AgODi op dat vlak echt uitstekend werk verricht. Ik hoop dat de mensen die zich daarvoor hebben ingezet, dit verslag ook lezen. Ik dank u voor het antwoord, minister.

Minister Hilde Crevits: Ik had het over een promospot omdat AgODi erg trots is over het geleverde werk. We onderschatten wat de impact is van deze stap om de planlastvermindering ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de terugkeerbeweging is erg relevant, want scholen krijgen de kans om interactief via één platform op te treden, zonder dat alles twintig keer over en weer moet worden gestuurd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Nederlandstalige faciliteitenscholen – 1211 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, met mijn vraag peil ik naar de stand van zaken omtrent de Nederlandstalige faciliteitenscholen. Wie de debatten in dit parlement van de afgelopen 25 jaar heeft gevolgd, weet dat dit onderwerp een tijdlang voor enig vuurwerk heeft gezorgd. Daarom herinner ik graag aan de passus in uw beleidsnota waarin u stelt dat u de correcte naleving van de taalwetgeving ten aanzien van Nederlandstalige faciliteitenscholen wilt nastreven en contact zult opnemen met de collega van de Franse Gemeenschap over de middelen die de Nederlandstalige faciliteitenscholen toekomen.

Wat is de stand van zaken? Welke aspecten wilt u in concreto laten respecteren? Wat is de situatie van de financiële middelen? Wat is de stand van zaken van het Nederlandstalig onderwijs in de Waalse faciliteitengemeenten? Hoe zit het met het eventuele contact met uw collega van de Franse Gemeenschap?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, zoals u weet, is de toestand van de Nederlandstalige school in Komen niet in overeenstemming met de Taalwet. In andere Waalse taalgrensgemeenten bestaan op dit moment geen Nederlandstalige faciliteitenscholen. De Nederlandstalige gemeenteschool in Komen werd begin van de jaren 80 in het Rijksonderwijs ondergebracht. Het gemeentebestuur wenste de school te sluiten, en de toenmalige minister nam de school onder de eigen hoede om de onderwijsrechten van de Komenaars te vrijwaren.

Die situatie bestaat nog altijd, en de school is intussen een deel van het Gemeenschapsonderwijs, meer bepaald van de scholengroep Mandel en Leie. Principieel gesproken is deze situatie een beetje ongemakkelijk, omdat conform het territorialiteitsbeginsel de Franse Gemeenschap deze school zou moeten subsidiëren. Dit kan echter niet tussen regeringen alleen worden geregeld. De beide gemeenschapsregeringen kunnen wel ondersteuning bieden aan de lokale betrokkenen om dit proces goed te doen verlopen. Op de subsidieaanvraag die de ouders richtten tot de gemeente Komen en de Franse Gemeenschap in 2007 is nooit een antwoord gekomen.

Eerst moet worden nagegaan wat de wens is van de Nederlandstalige ouders uit Komen, en van de vzw die hun belangen behartigt. In mijn beleidsnota stip ik aan dat ik sta op een correcte naleving van de taalwetten. Ik wil dus een inspanning doen, maar ik wil eerst weten wat de mensen willen.

Volgens de cijfers van mijn administratie zijn de leerlingenaantallen van de basisschool De Taalkoffer te Komen op volgende wijze geëvolueerd. In het

schooljaar 2011-2012 waren er 39 kleuters en 40 kinderen in lager onderwijs. In het schooljaar 2012-2013 waren er 44 kleuters en 59 lagereschoolkinderen. In het schooljaar 2013-2014 waren er 46 kleuters en 53 lagereschoolkinderen. In het schooljaar 2014-2015 waren er 42 kleuters en 59 lagereschoolkinderen. Voor het schooljaar 2013-2014 genereerde deze basisschool 80.558 euro aan werkingsmiddelen. Bijkomend genereerde ze 580 euro aan nascholingsmiddelen en 92 euro aan middelen voor ICT-coördinatie. De Vlaamse Gemeenschap betaalt ook de weddes van de personeelsleden van deze school. De totale loonkost bedroeg in het schooljaar 2013-2014 435.491 euro.

De gemeente Komen is de enige faciliteitengemeente waar op dit moment Nederlandstalig onderwijs wordt georganiseerd. In Moeskroen, Vloesberg en Edingen bestaat momenteel geen Nederlandstalig basisonderwijs. Voor zover mij bekend, wordt geen aanvraag voorbereid tot aanvraag om Nederlandstalige scholen in te richten in een van deze gemeenten. Nederlandstalige ouders uit die gemeenten kiezen er soms voor om hun kind naar een school te sturen in een naburige Vlaamse gemeente. En bijvoorbeeld in Moeskroen bestaat er binnen het onderwijs van de Franse Gemeenschap zelf immersieonderwijs Nederlands, dat wellicht voor een deel die behoefte invult.

Tijdens de voorbije dagen heb ik mijn collega Milquet verschillende malen gesproken over duaal leren, over radicalisering. Het was een beetje moeilijk om daarover te spreken. Ik zie haar volgende week terug. Ik ga ervan uit dat ook de wil van de ouders in Komen duidelijk moet zijn. Het zou weinig zinvol zijn de Franse Gemeenschap op haar verplichtingen aan te spreken als er geen verzoek komt vanwege de Nederlandstalige ouders in Komen. Finaal blijf ik ervan uitgaan dat we hier kamerbreed het belang van het blijven voortbestaan van een aanbod voor Nederlandstalige kinderen in Komen als eerste principe vooropstellen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers (N-VA): Minister, ik dank u voor de stand van zaken. Op dit moment is er geen probleem, maar het is goed om na te gaan wat de echte wil van de ouders is. U weet dat er in het verleden vaak ook tegenwerking vanuit het gemeentebestuur was om die vraag te stellen. Ik neem aan dat dit hier niet echt het geval is. Het zou goed zijn om na te gaan of het die weg opgaat.

Zodra u weet wat de wil van de ouders is, zal het overleg met de minister van de Franse Gemeenschap verder uitsluitel brengen.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez (CD&V): Ik ben een jongen van de streek en ik ken de school. Het is kwalitatief een goede school, wat ook blijkt uit de evolutie van het aantal inschrijvingen.

We komen van een periode dat de Nederlandstalige leerlingen over de grens naar school gingen in West-Vlaanderen. Intussen zijn een deel van de Nederlandstaligen in Komen gebleven. Ik heb ook meegemaakt dat op een schoolfeest de betrokken schepen van Komen aanwezig was. Er is dus een voorzichtige toenadering.

Minister, ik sluit me aan bij uw vraag of de oversteek naar gemeentelijk onderwijs nog een wens is. De financiering is een ander luik, want dat is een bilaterale kwestie tussen de gemeenschappen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.